

شماره ۷۰

دیده‌بان روان‌شناسی ایران

Iranian Monitor on Psychology

پایگاه خبری - تحلیلی و ترویجی
انجمن روان‌شناسی ایران

تابستان ۱۴۰۴

دیده‌بان روان‌شناسی ایران

Iranian Monitor on Psychology

بهار ۱۴۰۴ - Spring 2025

فصلنامه دیده‌بان روان‌شناسی ایران

پایگاه خبری - تحلیلی و ترویجی انجمن روان‌شناسی ایران

(نشریه داخلی)

شماره ۷۰، بهار ۱۴۰۴

مدیر مسئول

دکتر حمید پورشریفی

سر دبیر

دکتر ندا علی بیگی

معاون سر دبیر

دکتر حمیرا ورمقانی

مدیر اجرایی

یاسمین صفا

این نشریه زیر نظر هیئت مدیره انجمن روان‌شناسی ایران و با بهره‌گیری از رهنمودهای صاحب‌نظران روان‌شناسی کشور منتشر می‌شود.

انجمن روان‌شناسی ایران با هدف گسترش، پیشبرد و ارتقای علم روان‌شناسی تشکیل شده است و بالغ بر ۴۵۰۴۳ عضو دارد؛ از این تعداد ۱۰۳۰ نفر عضو پیوسته دارای مدرک دکتری تخصصی، ۱۲۸۰۲ نفر عضو پیوسته کارشناس ارشد، ۱۹۴۸۹ نفر عضو وابسته، ۱۱۷۲۲ نفر عضو دانشجویی و ۹ عضو مؤسساتی و ۷ نفر عضو افتخاری هستند.

آدرس انجمن روان‌شناسی ایران:

تهران، سید خندان، ابتدای سهروردی شمالی، کوچه سلطانی (قراول)، پلاک ۳۷، طبقه سوم

کدپستی: ۱۵۵۵۷۱۶۷۵۵

تلفن: ۸۶۱۲۰۲۶۴، فکس: ۸۶۱۲۰۲۶۴

وب سایت انجمن: www.iranpa.org، آدرس پست الکترونیک: iranpa@iranpa.org

کانال تلگرام انجمن روان‌شناسی ایران: [telegram.me/iranpsyasso](https://t.me/iranpsyasso)

صفحه اینستاگرام انجمن روان‌شناسی: <https://instagram.com/iranpsyasso>

کانال یوتیوب انجمن روان‌شناسی ایران: <https://youtube.com/@iranpsyasso>

همکاران این شماره

یاسمن صفا

فریده اسدی

مسئولیت صحت مندرجات مقاله‌ها با نویسندگان است

فهرست

• سخن نخست	۳	
• بحث ویژه	۴	روان‌شناسی زنان، به مناسبت شکل‌گیری گروه تخصصی روان‌شناسی زنان انجمن روان‌شناسی ایران؛ دکتر اکرم خمسۀ
• یادداشت‌ها و تازه‌های علمی	۹	○ ترکیب روش‌های مدل‌سازی نظری و یادگیری ماشین: موردی از تأثیر کار تیمی بر هزینه‌های تلاش فردی ○ شکست دادن موانع در سلامت روان زنان
• معرفی کتاب‌های جدید	۱۵	معرفی ۵ کتاب جدید
• چکیده پایان‌نامه دکتری	۱۸	معرفی ۱ چکیده پایان‌نامه
• اخبار و اطلاعیه‌های انجمن روان‌شناسی ایران	۲۰	○ پیام نوروزی هیئت مدیره انجمن روان‌شناسی ایران ○ همایش گرامیداشت روز روان‌شناس و مشاور ○ مسابقه علمی بهار ۱۴۰۴ انجمن روان‌شناسی ایران ○ دیدار نوروزی روان‌شناسان، پنجشنبه ۲۱ فروردین برگزار شد ○ فراخوان انجمن‌های علمی دانشجویی روان‌شناسی سراسر کشور برای تشکیل شاخه دانشجویی انجمن روان‌شناسی ایران ○ فراخوان دوم: دعوت از انجمن‌های علمی دانشجویی روان‌شناسی سراسر کشور برای معرفی دانشجوی فعال منتخب ○ گروه تخصصی روان‌شناسی زنان انجمن روان‌شناسی ایران راه‌اندازی شد ○ فراخوان روان‌شناسان فعال در هنر موسیقی برای همکاری با گروه تخصصی فرهنگ و هنر انجمن روان‌شناسی ایران ○ معارفه با مسئولان جدید مرکز مشاوره انجمن روان‌شناسی ایران در نشست پایان سال مشاوران مرکز ○ اعلام نتایج مسابقه علمی زمستان ۱۴۰۳ انجمن روان‌شناسی ایران ○ جامعه پیش‌کسوتان انجمن روان‌شناسی ایران ○ فراخوان ارسال مقالات علمی-پژوهشی؛ نشریه پژوهشهای روان‌شناختی
• مجله‌های انجمن روان‌شناسی ایران	۲۸	معرفی ۵ مجله
• برنامه شنبه شب‌ها و سخنرانی‌های ماهانه	۳۲	○ شنبه شبی با دکتر سعید شاملو: با پدر روان‌شناسی بالینی ایران بیشتر آشنا شوید ○ سخنرانی و پنل تخصصی فروردین ماه ۱۴۰۴ با موضوع: واکاوی آسیب‌شناسی روانی کودک و نوجوان در شرایط کنونی
• کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی	۳۳	
• همایش‌های روانشناختی	۳۹	معرفی ۳ همایش
• تبریک‌ها و تسلیت‌ها	۴۱	تسلیت به سرکار خانم دکتر فرشته موتابی
• شرایط و تسهیلات عضویت در انجمن	۴۲	
• تقدیرنامه‌های انجمن روان‌شناسی ایران	۴۴	

سخن نخست

بهار فصل شکفتن است؛ فصلی که زمین از خواب زمستانی برمی‌خیزد و طبیعت جامه نو بر تن می‌کند. این دگرگونی طبیعت، همواره در روان آدمی نیز بازتابی ویژه داشته است. حس امید، نو شدن، و تمایل به آغازهای تازه، در دل و جان بسیاری از ما با نسیم بهاری زنده می‌شود. گویی روان، از طبیعت الهام می‌گیرد تا زخمی کهنه را التیام بخشد، یا گامی نو در مسیر رشد بردارد.

اما در سال‌های اخیر، بهار برای بسیاری از ما دیگر تنها نماد شکوفایی نیست؛ بلکه گاه آغازی دوباره برای احساساتی سنگین‌تر شده است. بحران‌های اجتماعی، تنش‌های سیاسی، بی‌ثباتی اقتصادی و حس گم‌گشتگی جمعی، بر روان جامعه سایه افکنده‌اند. این اتفاقات، صرفاً رخدادهایی بیرونی نیستند. آن‌ها به درون ما راه می‌یابند، در قالب اضطراب، خشم، ناامیدی یا گاه بی تفاوتی روانی. احساس ناتوانی در تأثیرگذاری بر سرنوشت جمعی، تجربه نابرابری و احساس بی‌عدالتی، یا شنیدن اخبار تلخ و تکرارشونده، به تدریج روان را فرسوده می‌کند.

روان فردی و روان جمعی در پیوندی دائمی با یکدیگر هستند. تنش‌های اجتماعی، بی‌ثباتی سیاسی، مهاجرت‌های ناخواسته افسارگسیخته، یا حتی خاموشی صدهای معترض، همگی روان جامعه را زخم‌خورده می‌کنند. افراد، در دل این بستر اجتماعی، معناهای تازه‌ای برای زندگی می‌سازند یا از دست می‌دهند. گاه افسردگی و اضطراب، پاسخی هستند به رنج‌های انباشته‌ای که بیان نشده‌اند. گاه پرخاشگری، به شکلی خاموش یا آشکار، نشانه‌ای از حس نادیده گرفته شدن است. گاه فرار به درون، یا اعتیاد، واکنشی است به دنیایی که امن به نظر نمی‌رسد.

در چنین فضایی، روان‌شناسان نمی‌توانند صرفاً به درمان زخم‌های فردی بپردازند. ما روان‌شناسان در میانه این قصه‌ایم، نه در حاشیه آن. مسئولیت ما، تنها شنیدن نیست، بلکه معنا دادن، آگاه‌سازی و ساختن بستری برای گفت‌وگوی واقعی است؛ گفت‌وگویی که از رنج‌ها نترسد، و امید را نه در انکار واقعیت، بلکه در مواجهه مسئولانه با آن بجوید. بهار امسال، بار دیگر ما را دعوت می‌کند به بازاندیشی. این فصل، یادآوری می‌کند که حتی در دل ویرانی، امکان شکفتن هست. اما این شکفتن، نیازمند فضا، امنیت و معناست؛ چیزی که جامعه باید برای روان انسان فراهم کند.

بیایید در این بهار، نقش روان‌شناس را تنها در اتاق درمان تعریف نکنیم. ما صدای روان جامعه‌ایم که در هیاهوی جهان، گاه گم می‌شود. نقش ما، ایستادن کنار انسان‌هایی است که نیازمند شنیده شدن‌اند، تا روان جمعی بتواند بار دیگر رمق بگیرد، و از نو شکوفا شود.

سردبیر

بحث ویژه

روان‌شناسی زنان

به مناسبت شکل‌گیری گروه تخصصی روان‌شناسی زنان انجمن روان‌شناسی ایران

دکتر اکرم خمسه

مدیر گروه تخصصی روان‌شناسی زنان انجمن روان‌شناسی ایران

روان‌شناسی زنان، سابقه طولانی در حوزه سنتی روان‌شناسی افتراقی دارد. موضوع تفاوت‌های فردی همواره در روان‌شناسی مطرح بوده است. شناخت تفاوت یا شباهت میان زنان و مردان از آغاز آفرینش نوع بشر نیز مدنظر قرار گرفته است. در اسطوره‌شناسی، مادینه بخش تاریک یا شیطانی تلقی شده و پاندورا مظهر شرارت زنانه است. در قرون وسطی کلیسای کاتولیک براساس تفتیش عقاید، زنان را به جادوگری متهم می‌کرد.

رشته روان‌شناسی زنان با برخورداری از محتوا، نظریه و پژوهش، به جای تأکید بر شباهت‌ها یا تفاوت‌ها، به شناخت عمیق‌تر زنان اهمیت می‌دهد و درک و شناخت عمومی را نسبت به زنان تغییر می‌دهد. نظریه‌های روان‌شناسی از روان‌کاوی فروید گرفته تا نوافریدگرایان، بیشتر بر تفاوت‌های زیست‌شناختی میان زنان و مردان تأکید کرده‌اند. نظریه‌های یادگیری اجتماعی بر یادگیری از طریق تقویت، تقلید و یادگیری مشاهده‌ای متمرکز هستند. نظریه‌های شناختی و از جمله نظریه طرح‌واره، نقش‌های جنسیتی و تفاوت روان‌شناختی میان زنان و مردان را مبتنی بر طرح‌واره‌های جنسیتی می‌دانند.

طرح‌واره، چهارچوب شناختی کلی درباره یک موضوع است. طرح‌واره‌های جنسیتی، مجموعه‌ای از تداعی‌هاست؛ یعنی درک، پردازش و یادآوری اطلاعات براساس جنسیت صورت می‌گیرد. نقش‌های جنسیتی حاصل یادگیری تدریجی از طرح‌واره‌های جنسیتی است. به عبارت دیگر، جنسیت پدیده‌ای اجتماعی است. طرح‌واره‌های نقش جنسیتی، هم‌چنین، مبتنی بر کلیشه‌های نقش جنسیتی هستند و کلیشه‌های نقش جنسیتی، باورهای مشترک فرهنگی درباره زنان و مردان است. شناخت بیشتر از روان‌شناسی زنان به کاهش کلیشه‌های فرهنگی کمک می‌کند. شناخت کمتر، به افزایش باورمندی به کلیشه‌های فرهنگی منجر می‌شود.

کلیشه‌های فرهنگی در مورد زنان، کنترل‌کننده و فشارآور هستند و پیروی از آن‌ها را جوامع ضروری می‌دانند. چون ذهن و فرهنگ جدایی‌ناپذیر هستند، معانی و مفاهیم ذهنی از طریق فرهنگ شکل می‌گیرند و فرهنگ هم از طریق مردم. اما خبر خوب این است که فرهنگ ایستا نیست. فرهنگ مقوله‌ای پویاست که همواره بازسازی شده و تغییر می‌کند. به عبارت دیگر، ارزش‌های فرهنگی در پاسخ به نیازها و ضرورت‌ها بازنگری می‌شوند. در مجموع، مطالعات گوناگون نشان داده است که مشکلات روان‌شناختی زنان، ریشه در فرهنگ و جامعه‌پذیری دارد. آزار و اذیت جسمی از جانب همسر، بخشی از الگوی وسیع‌تر قدرت در جامعه است و در ساختار جامعه ریشه دارد.

باورهای فرهنگی چون ننگ‌مایگی، توجیه‌کننده خشونت بر روی زنان است. مطالعات نشان می‌دهند که تفاوت‌های نقش جنسیتی، ارتباط مثبتی با رشد ناخالص ملی دارد. برای مثال، زنان در فرهنگ‌هایی با کلیشه‌های نقش جنسیتی مردانه‌تر مثل ژاپن، در

مقایسه با فرهنگ‌هایی با گرایش‌های نقش جنسیتی زنانه‌تر مثل سوئد، و تاکید آن‌ها بر مشارکت، تفاوت‌های جنسیتی بیش‌تری نشان می‌دهند. در مجموع، تفاوت‌های جنسیتی هماهنگ با کلیشه‌های جنسیتی و حاصل جهان‌شمول بودن نقش‌های جنسیتی اکتسابی است. به عبارت دیگر، مطالعات بین‌فرهنگی، رمزگردانی سخت‌افزاری تفاوت‌ها را نمی‌پذیرد. حتی در ویژگی‌های جهان‌شمول، این قراردادهای فرهنگی است که به طور جهانی توزیع می‌گردند. به سخن دیگر، می‌توان گفت ویژگی‌های زیست‌شناختی و تکاملی با قراردادهای فرهنگی و اجتماعی در کنش متقابل هستند و به تفاوت‌های جنسیتی تقریباً جهانی منجر می‌شوند.

در پژوهشی بر روی طرح‌واره‌های نقش جنسیتی و کلیشه‌های فرهنگی بر روی ۳۱ دانشجوی دختر در رده سنی ۱۸ تا ۲۰ سال در دانشگاه الزهراء، با کاربرد پرسش‌نامه نقش جنسیتی بَم و پرسش‌نامه اطلاعات فردی، نتایج حاکی از این است که دختران دانشجو در مقیاس زنانگی در مقایسه با مقیاس مردانگی تفاوت معنی‌دار نشان داده‌اند. به عبارت دیگر، تفاوت میان طرح‌واره‌های ذهنی زن بودن و مرد بودن معنی‌دار است. همچنین، ویژگی‌های اجتماعی اقتصادی و فرهنگی دانشجویان با نقش‌های جنسیتی آن‌ها همبستگی دارد. بررسی ویژگی‌های اجتماعی اقتصادی دانشجویان دختر مورد مطالعه نشان داده است که اعضای این گروه دارای پدر و مادر تحصیل کرده در سطح دیپلم یا دانشگاه و از اقشار اجتماعی و اقتصادی بالا (برحسب نوع درآمد و شغل) بوده و آرمان‌های تحصیلی بالا برای خویش در نظر داشته‌اند (تمایل به رسیدن به درجه دکترا تخصصی در رشته خود). بررسی ویژگی‌های اجتماعی، اقتصادی و خانوادگی گروهی که با نام نامتمایز و زنانه طبقه‌بندی شده‌اند، نشان‌گر این است که این گروه در بین همه طبقات و بین درجات مختلف تحصیلی والدین (بی‌سواد، دارای سواد خواندن و نوشتن، دارای دیپلم و تحصیلات دانشگاهی) و بین فرهنگ‌های مختلف کشور پراکنده‌اند.

در مجموع، نتایج این مطالعه حاکی از این است که سطوح اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی مختلف دانشجویان، تفاوت‌هایی را از لحاظ نقش‌های جنسیتی مردانه، زنانه، فراجنسیتی و نامتمایز پدید آورده است. این یافته، با نظریه ساندرا بَم و برآمده از فضای فرهنگی خانواده هم‌سو است. فضاهای خانوادگی با بهره‌مندی از والدین تحصیل کرده و سطوح اقتصادی بالا، توانسته است در نقش‌های جنسیتی صرفاً زنانه دگرگونی‌هایی ایجاد کند. دانشجویانی که در چنین شرایطی رشد کرده‌اند، الگوهای رفتاری فراجنسیتی را در خود بیش‌تر پرورش داده‌اند و نقش‌های جنسیتی انعطاف‌پذیر ایجاد کرده‌اند. همچنین، پذیرش الگوهای رفتاری مردانه در بین دانش‌جویانی با سطح فرهنگی و اقتصادی بالاتر، بیش‌تر دیده شده است.

در پژوهش دیگری، ویژگی‌های نقش جنسیتی دو گروه از دانشجویان کُرد و فارس بر روی ۱۵۶ دانشجوی دختر و پسر فارس و کرد در سال اول دانشگاه بررسی شد. نتایج حاکی از این است که طرح‌واره‌های نقش جنسیتی زنانه و مردانه در دو گروه، تفاوت معنی‌دار با یکدیگر ندارند. در حالی که بین دانشجویان پسر فارس و کُرد، از لحاظ کلیشه‌های فرهنگی زنانه، تفاوت معنی‌دار است. هر دو گروه، صفات مردانه را مثبت‌تر و صفات زنانه را منفی ارزیابی کرده‌اند.

در مطالعه دیگری در رابطه با طرح‌واره‌های جنسیتی و افسردگی بر روی دانشجویان دختر، نتایج نشان داد که تفاوت‌های جنسیتی در شیوع اختلال‌های روانی چون افسردگی، از طرح‌واره‌های نقش جنسیتی و کلیشه‌های فرهنگی تاثیر می‌پذیرند. یعنی اگرچه میزان افسردگی دانشجویان متاهل زن و مرد تفاوت معنی‌داری با یکدیگر ندارند، اما میزان افسردگی زنان و مردان برحسب طرح‌واره‌های نقش جنسیتی تفاوت معنی‌دار دارد. در هر دو گروه برخورداری از طرح‌واره‌های نقش جنسیتی مردانه، به کاهش افسردگی منجر شده است. به عبارت دیگر، فقدان ویژگی‌های شخصیتی مردانه، افسردگی را افزایش می‌دهد. برخورداری از طرح‌واره‌های نقش جنسیتی انعطاف‌پذیر و تغییر کلیشه‌های فرهنگی، در پیشگیری از افسردگی موثر است. پروراندن صفاتی چون

جراتمندی، اعتماد به نفس، استقلال و انعطاف‌پذیری، در کاهش افسردگی نقش دارد. بنابراین، با زمینه‌سازی‌های فرهنگی و اجتماعی، باید بر ارتباط متقابل میان نقش‌های جنسیتی تأکید کرد و هرنوع جداسازی و تفکیک جنسیتی را کاهش داد.

فلسفه شرق نسبت به جهان، در مفهوم‌سازی طبیعت و انسان، این دو را پیوند یافته و تنیده شده می‌بیند و طبیعت و انسان را رودرروی یک‌دیگر قرار نمی‌دهد؛ چرا که کل جهان سازواره‌ای گسترده و واحد است و انسان‌ها نیز، زن یا مرد، بخشی از این وحدت‌اند و قائل شدن تمایزهای فیزیکی و اجتماعی بهتر است جای خود را به ارتقا بخشیدن و هم‌آهنگ‌سازی اجتماعی نقش‌های جنسیتی بین دو گروه زنان و مردان واگذار کند. مطالعاتی از این دست، آرام آرام می‌تواند طرح‌واره‌های ذهنی مسلط و کلیشه‌های فرهنگی مربوط به جداسازی‌ها را کم‌رنگ‌تر سازد و هویت جنسیتی را به عنوان هویتی پیچیده و چندعاملی بنگرد و آن را از ابعاد مختلف بررسی کند.

بنابراین، جنسیت به جای این که پدیده‌ای ثابت و ایستا دیده شود، بهتر است پدیده‌ای پویا و انعطاف‌پذیر نگریسته شود. به عبارت بهتر، جنسیت مجموعه‌ای از منش‌هاست که می‌تواند همواره روزآمد شود. پس اگر شیوه نگاه جامعه را به نقش‌های جنسیتی تغییر دهیم، می‌توانیم به تدریج دگرگونی‌هایی را در فرهنگ عمومی جامعه پدید آوریم و بدین ترتیب موقعیت زنان را بهبود ببخشیم.

هدف روان‌شناسی زنان، حذف نقش‌های جنسیتی نیست؛ بلکه هدف آن شناخت شباهت‌ها و تفاوت‌های روان‌شناختی میان زنان و مردان و ارزش‌گذاری دوباره و بازنگری نقش‌های جنسیتی است. در این راستا، به همت انجمن روان‌شناسی ایران، گروه تخصصی روان‌شناسی زنان شکل گرفته است. سعی ما بر این است که به شناخت بیشتر از روان‌شناسی زنان ایران دست یابیم. ما ادعا نمی‌کنیم که تمام جنبه‌های روان‌شناسی زنان را پوشش خواهیم داد. اگرچه سعی خود را در این حیطه‌ها خواهیم کرد. ما بر روی جنبه‌هایی از دیدگاه برابری‌طلبی زنان متمرکز می‌شویم که برای جامعه ایران سودمند باشد. ما در تلاش هستیم که فصل مشترک روان‌شناسی زنان را با جنسیت، قومیت و طبقه اجتماعی بررسی کنیم و به تنوع تجربه زنان اهمیت داده و انواع ارزش‌ها و تجارب انسانی را در نظر بگیریم. با توجه به پیچیدگی رشد و تحول انسان، روان‌شناسی زنان حیطه‌ای میان رشته‌ای است که از زیست‌شناسی و علم عصب‌پایه تا جامعه‌شناسی و علوم شناختی را دربرمی‌گیرد تا بتواند از ایده‌های نوین سایر دیدگاه‌ها و رشته‌های علمی بهره‌مند شود.

به منظور پیشبرد اهداف فوق، جلسه‌های ماهانه گروه تخصصی روان‌شناسی زنان، همراه برگزار خواهد شد. در نخستین جلسه گروه که در تاریخ ۱۴۰۳/۱۱/۵ برگزار شد، تاریخچه شکل‌گیری انجمن روان‌شناسی زنان به عنوان سی و پنجمین شاخه انجمن روان‌شناسی آمریکا (APA) به شرح زیر مطرح شد:

یک سال پس از پایه‌گذاری انجمن روان‌شناسی آمریکا (APA) در سال ۱۸۹۳، یعنی ۱۳۱ سال پیش، از میان ۱۴ عضو پذیرفته‌شده انجمن، تنها دو نفر زن بودند: مری ویتون کالینز و کریستین لاد فرانکلین.

مارگارت فلوی واش‌برن، نخستین زنی است که در سال ۱۸۹۴، یعنی یک سال پس از تأسیس APA در آمریکا، درجه دکترا در روان‌شناسی دریافت می‌کند. ۴۰ سال بعد از این تاریخ، دکترای روان‌شناسی به زنان رنگین‌پوست داده می‌شود، یعنی ۴۰ سال طول می‌کشد تا زنانی از نژادهای دیگر، بتوانند مدرک دکترا در این رشته بگیرند. کالینز نخستین زنی است که در سال ۱۹۰۵، ریاست انجمن روان‌شناسی آمریکا را عهده‌دار می‌شود.

مارگارت فلوی واش‌برن، به عنوان دومین زن در سال ۱۹۲۱ به ریاست انجمن روان‌شناسی آمریکا منصوب می‌شود. ۵۱ سال دیگر طول کشید تا انجمن، یک رهبر زن دیگر داشته باشد.

نقش‌های رهبری زنان در APA و تعداد اعضای زن آن از اوایل دهه ۱۹۸۰ افزایش یافته است. امروزه درصد زنانی که سمت ریاست در انجمن روان‌شناسی و جامعه روان‌شناسی (APS) در آمریکا را دارند، ۷۰ درصد است؛ در حالی که در سال ۲۰۰۰، این میزان ۳۰ درصد گزارش شده بود. امروزه دوسوم روان‌شناسان شاغل در آمریکا، زن هستند و از هر چهار درجه دکتری روان‌شناسی، سه مورد به زنان اعطا می‌شود. این در حالی است که از لحاظ تاریخی، تا سال ۱۹۱۵، زنان در انجمن‌های پزشکی پذیرفته نمی‌شدند و پیش از آن در دانشگاه‌ها، دختران و پسران از مسیرها و پله‌های جداگانه عبور می‌کردند.

همان‌طور که پیش از این هم گفته شد، فرهنگ و سازه‌های اجتماعی ایستا نیستند. فرهنگ یک مولفه یا موجودیت^۱ پویاست که همواره بازسازی می‌شود و تغییر می‌کند. ارزش‌های فرهنگی همواره در پاسخ به نیازها و ضرورت‌ها بازنگری می‌شود و تغییر می‌یابد. ذهنیت و فرهنگ جدایی‌ناپذیر هستند. جدایی‌ناپذیری ذهن و فرهنگ به این معناست که نگرش‌های مردم از طریق فرهنگ شکل می‌گیرد و فرهنگ هم از طریق مردم.

در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰، چند رویداد مهم به ظهور و پیدایش رشته مجاز، قانون‌مند و جداگانه‌ای از روان‌شناسی به نام روان‌شناسی زنان منجر می‌شود. این رویدادها عبارتند از: آغاز دومین موج نهضت برابری‌طلبی زنان در آمریکا؛ انتشار کتاب بتی فریدان به نام رمز و راز زنانه؛ و تشکیل سازمان ملی زنان در آمریکا. در سال ۱۹۶۱، ابتدا انجمن روان‌شناسی زنان، ۳۸ سال پس از تأسیس APA پایه‌گذاری می‌شود و سپس در سال ۱۹۷۳، شاخه ۳۵ام انجمن، تحت عنوان روان‌شناسی زنان تأسیس می‌شود که امروزه با عنوان انجمن روان‌شناسی زنان^۲ (SPW) شناخته شده است.

امسال در اواخر سال ۲۰۲۴، انجمن روان‌شناسی زنان، پنجاهمین سال تأسیس خود را جشن گرفت. یعنی از زمان شکل‌گیری ۳۵مین شاخه روان‌شناسی (زنان)، ۵۰ سال می‌گذرد. امروزه روان‌شناسی زنان از محتوا، نظریه و پژوهش کافی برخوردار است. ما در ایران، در آغاز راه هستیم، نه بلندپروازی می‌کنیم و نه خود را دست‌کم می‌گیریم.

در روان‌شناسی زنان دو مفهوم وجود دارد: جنس^۳ و جنسیت^۴. جنس شامل ساختار ژنتیک و آناتومیک است و در پرسش‌نامه‌ها با دو گزینه زن یا مرد مشخص می‌شود. البته امروزه در پرسش‌نامه‌ها، گاه این گزینه حذف می‌شود (یعنی خود فرد و نام و نام خانوادگی‌اش اهمیت دارند). جنسیت ساختار فرهنگی و اجتماعی دارد. اگرچه این دو مفهوم، گاه هم‌پوشانی دارند.

پژوهشگران در حیطه زنان، دو رویکرد دارند: یا بر شباهت‌های میان زنان و مردان تأکید دارند یا بر تفاوت‌های میان این دو متمرکز می‌شوند. در رویکرد شباهت‌ها، اساساً زن و مرد در همه عرصه‌ها شبیه در نظر گرفته می‌شوند. نظر بر این است که تفاوت‌ها در اثر جامعه‌پذیری ایجاد می‌شوند و ارتباطی به زیست‌شناسی ندارند. براساس این دیدگاه، تفاوت‌های جنسیتی، فطری نیستند بلکه ساختار اجتماعی دارند. سیمون دوبوار فیلسوف، طرفدار برابری‌طلبی و اگزیستانسیالیست گفته است:

On ne nait pas femme, on le devient femme.

^۱. Entity

^۲. Society for Psychology of Women

^۳. Sex

^۴. Gender

ما زن به دنیا نمی‌آییم، زن می‌شویم.

ما در یک آزمایشگاه استریل زندگی نمی‌کنیم. ما زنان تحت تأثیر مجموعه‌ای از پیوسته‌ای از انتظارات، فشارها، کلیشه‌ها، باورهای مشترک فرهنگی درباره‌ی زنانگی و طرحواره‌های جنسیتی که چارچوب شناختی کلی و عمومی را درباره‌ی موضوع زن تشکیل می‌دهند و مبتنی بر کلیشه‌ها هستند، رشد و تحول زنانه پیدا می‌کنیم.

رویکرد تفاوت‌ها، بر تفاوت میان زن و مرد تأکید دارد که ناشی از خاستگاه زیست‌شناختی است و ریشه در بیولوژی دارد. این رویکرد به ذات‌گرایی یا نهادباوری^۱ معروف است. دیدگاه تفاوت‌ها هم در فلسفه غربی و هم شرقی کهن ریشه دارد که مردان را واجد عقل و منطق و زنان را احساساتی و غیرمنطقی می‌داند. زنان در این رویکرد، همواره در جایگاه کهنتری و فرودستی و مردان در جایگاه برتری قرار دارند. زنان غیرخودی محسوب می‌شوند.

روان‌شناسی زنان به جای تأکید بر شباهت‌ها یا تفاوت‌ها، امروزه بر شناخت بیشتر زنان تأکید دارد.

همان‌طور که اشاره شد، روان‌شناسی زنان ریشه در دیدگاه برابری‌طلبی زنان دارد. انواع برابری‌طلبی عبارتند از:

برابری‌طلبی لیبرال: خواهان آن است که زنان و مردان حقوق برابر قانونی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، آموزشی و فرصت‌های برابر داشته باشند. تأکید آن بر شباهت‌هاست و هدف تغییر نگرش‌ها و تغییر قوانین ناعادلانه را دنبال می‌کند.

برابری‌طلبی فرهنگی: معتقد است که ویژگی‌های خاص زنان، اهمیت دارند و ارزشمند هستند؛ ویژگی‌هایی چون همدلی، وابستگی و برقراری ارتباط. این رویکرد بر تفاوت‌های زنان و مردان تأکید می‌کند و هدف آن توانمندسازی زنان با تأکید بر همین ویژگی‌های خاص است.

برابری‌طلبی سوسیالیستی: تفاوت‌ها وجود دارند اما ناشی از نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی و طبقاتی هستند. تفاوت‌ها را سیستم سرمایه‌داری به وجود می‌آورد و هدف این رویکرد مبارزه با این سیستم است.

برابری‌طلبی رادیکال: تفاوت‌های میان زنان و مردان، ناشی از ظلم و ستم مردان و سیستم مردسالار است. مردها و نه سرمایه‌داری، عامل نابرابری هستند. توزیع ناعادلانه قدرت در روابط صمیمانه و در خانواده، عامل ایجاد تفاوت‌هاست. هدف این رویکرد، مبارزه با سیستم مردسالار و توزیع نابرابر قدرت است.

زن‌باوران^۲: یک رویکرد افراطی است که نابرابری را حاصل نژادپرستی^۳، تبعیض طبقاتی^۴ و تبعیض جنسیتی^۵ می‌داند. این گروه به جای واژه Women از واژه Womxn استفاده می‌کنند تا همه طیف‌های زنان را شامل شود.

برابری‌طلبی نئولیبرال: یا نوآزادی خواهان بر مسئولیت فردی زنان برای دستیابی به برابری با مردان، تأکید می‌کنند. در این رویکرد به نقش عوامل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی در ایجاد نابرابری کمتر اهمیت داده می‌شود و بر نقش فرد تأکید می‌شود.

^۱ . Essentialism

^۲ . Womanists

^۳ . Racism

^۴ . Classism

^۵ . Sexism

کتاب بسیار تبلیغاتی تکیه بر خویشتن^۱، تالیف شریل سندبرگ، حاصل این دیدگاه است و هریک از زنان را مسئول غلبه بر موانع پیشرفت می‌داند. هر زنی می‌تواند با تلاش‌های فردی و پذیرش کامل مسئولیت برای سلامت و شادکامی خویش، به اوج برسد. برخی از منتقدان نگرانند، این گرایش جایگزین رویکرد لیبرال شود که تاکید آن بر گسترش عدالت اجتماعی و تلاش مشترک برای تغییر سیستم اجتماعی است.

به طور کلی در تمام گرایش‌های برابری‌طلبی، به این موضوع اهمیت داده می‌شود که زنان نباید نسبت به مردان فرودست باشند و مردان نباید برتری و سلطه نسبت به آنان اعمال کنند.

شاخهٔ ۳۵م APA، یعنی روان‌شناسی زنان، رویکردی همه‌جانبه به روان‌شناسی زنان دارد و فصل مشترک نژاد، قومیت، طبقه و گرایش‌های جنسی را در نظر می‌گیرد. سپس در این راستا انجمن روان‌شناسی زنان امریکا دارای پنج بخش است یا از پنج گروه در داخل خود، تشکیل شده است و هر گروه، وظایف و مسئولیت‌های خود را دارند. این بخش‌ها عبارتند از:

۱. روان‌شناسی زنان سیاه‌پوست؛

۲. روان‌شناسی زنان لاتین‌تبار، مکزیکی، کوبایی، پورتوریکویی، اسپانیایی؛

۳. روان‌شناسی زنان با گرایش‌های جنسی مختلف؛

۴. روان‌شناسی زنان آمریکایی آسیایی‌تبار، چینی، ژاپنی، ویتنامی، کره‌ای؛

۵. روان‌شناسی زنان بومی امریکا، زنان سرخ‌پوست.

اهمیت مسألهٔ زبان و ادبیات فارسی در روان‌شناسی زنان: ریشهٔ بسیاری از کلیشه‌های فرهنگی و تبعیض جنسیتی، زبان است. برای مثال، زبان‌های انگلیسی و فرانسه، شامل نمونه‌های متعددی از سوگیری علیه زنان هستند. در مورد استفاده از ضمائر he/she، از دههٔ ۱۹۸۰، APA تاکید کرد که در مقالات این دو ضمیر به طور برابر مورد استفاده قرار بگیرند. در زبان فارسی هم شاهد استفادهٔ سوگیرانه از زبان در مورد زنان هستیم. در این زمینه، می‌توان به کاربرد زبان غیرموازی^۲ و زبان موازی^۳ اشاره کرد. اصطلاحات و صفات متفاوت و ناهم‌سانی برای خطاب قرار دادن زن و مرد مورد استفاده قرار می‌گیرند. در مورد زبان غیرموازی می‌توان به مثال‌هایی اشاره کرد که بر نقش اولیهٔ زن به عنوان عامل باروری اشاره می‌کنند و واژه‌هایی که حاکی از استقلال یا تخصص داشتن باشند، اگر به تنهایی به کار بروند، زن بودن موصوف را نمی‌رسانند. مثلاً شاغل بودن یا عنوان دکتر و استاد، ماهیتاً مردانه محسوب می‌شوند و در صورتی که دارندهٔ این مقام یک زن باشد، باید با عنوان خانم استاد یا خانم دکتر مشخص شود. از سوی دیگر، در زبان موازی، استفاده از اصطلاحات مشترک برای زنان و کودکان ("کوچولو"، "نازنازی" و غیره) یا استفاده از اسامی جانوران برای خطاب قرار دادن زنان ("پیشی"، "جوجو"، "روباه مکار"، "ماده سگ" و غیره) یا حتی به کار بردن اسامی توهین‌آمیز برای اشاره به زنان ("پتیاره"، "سلیطه" و غیره)، همگی حاکی از عمیق بودن ریشه‌های تبعیض در فرهنگ جامعه در مورد زنان هستند. چنین برخوردی، در اشاره به زنان سالمند، با شدت بیش‌تر تجربه می‌شود (اغلب، زنان سالمند با اصطلاحاتی مانند "عجوزه"، "عفریته" و غیره، مورد خطاب قرار می‌گیرند یا این که شخصیت‌های منفی در اغلب داستان‌ها، زنان سالمند هستند).

^۱. در ایران با عنوان تغییر مسیر ترجمه شده است.

^۲. Non Parallel Language

^۳. Parallel Language

در ادامه، خانم دکتر شفیعی مسالۀ زبانهنگ‌ها (ساختارها و عباراتی در زبان که نما و شمای فرهنگی یک قوم را نشان می‌دهند) و اثر آن بر تقویت نگاه سوگیرانه به زنان را مطرح کردند. سپس خانم دکتر اشتاد به مثال‌هایی از زبانهنگ‌های سوگیرانه در ابیات شاهنامه فردوسی اشاره کردند:

زن و ازدها هر دو در خاک به جهان پاک از این هر دو ناپاک به

یا

زنان را از آن نام ناید بلند که پیوسته در خوردن و خفتند

هم‌چنین، بررسی و تحلیل شخصیت زنان در آثار ادبی فارسی و زبان‌های دیگر می‌تواند راه‌گشای بررسی شخصیت زنان در گروه‌های قومی مختلف و خرده فرهنگ‌های گوناگون باشد. برای مثال، نقش زن دررمان سووشون سیمین دانشور و نقش زن دررمان کلیدر محمود دولت‌آبادی و یا نقش زن در سایر آثار، به خوبی می‌تواند شخصیت برجسته دیگری از زن ایرانی را ترسیم کند. همین‌طور، در ادبیات غرب با ویژگی‌های خاصی از زنان روبرو هستیم که متفاوت از کلیشه‌های فرهنگی است. به عنوان نمونه، وصف زن و نقش او در آثار هرمان هسه، نویسنده آلمانی، مشکل آفرین است.

هسه مانند بسیاری از نویسندگان هم‌عصر خود، زن را به صورت پریزاد الهام‌گر و حامی هنر وصف می‌کند که از خردمندی مرموزی نصیب برده است- موهبتی که مردها از آن بی‌بهره‌اند- یا به صورت شهیدانی حساس که به سرچشمه دانش دسترسی دارند و از آن سیراب می‌شوند. در قصه‌های هسه، هرجا زنی پیدا می‌شود- باید گفت که زن‌ها در قصه‌های او جای زیادی ندارند- نقش‌شان آن است که مردان را از قید خودشان آزاد کنند. زن‌ها در این قصه‌ها- پیر یا جوان- با تعادل و هماهنگی جاودانی، ایزیس، مایا، حقیقت و زادگاه متداعی‌اند و خاکی به نظر نمی‌آیند و به گونه‌ای تثبیت دلبستگی به مادرند؛ اما از وابستگی اودیپ‌گونه هسه به مادرش یا عقده اودیپ فراتر می‌روند.

برای هسه صورت مادر و مفهوم زادگاه به منزله معصومیت از دست‌رفته است؛ احساس یگانگی با طبیعت و با تن خویش است که با فرآیند انزوای حاصل تمدن که توفیق‌های مادی و علم اغلب نماینده آن است، تباه شده است. از آن جا که نمادهای جامعه‌سالاری و تمدن که بیش‌تر زیر نفوذ مردان است، رنگ قساوت دارد، هسه گمان می‌کرد که گردن نهادن به قواعد و آداب آن به انحراف و نابهنجاری انسانیت منتهی می‌شود.

بازگشت به سینه مادر در پایان بعضی از قصه‌های هسه به منزله شناختن ارزش‌هایی است که در فرآیند تمدن و خودداری از ادامه هماهنگی با این فرآیند از میان رفته است. درنتیجه صورت مادر، نماد امتناع است از پذیرفتن شیوه «مردانه» یا «منطقی» برخورد با جهان که به جنگ و تباهی می‌انجامد.

منابع

خمس، اکرم (۱۳۸۳). بررسی طرح‌واره‌های نقش جنسیتی و کلیشه‌های فرهنگی در دانشجویان دختر. *مطالعات زنان*، ۲ (۶): ۱۳۴-۱۱۵.

خمس، اکرم (۱۳۸۶). بررسی رابطه میزان افسردگی و طرح‌واره‌های نقش جنسیتی در دانشجویان متاهل: مقایسه زنان و مردان دانشجوی خانواده و پژوهش، ۱ (۱): ۹۶-۱۱۰.

خمسه، اکرم (۱۳۸۶). بررسی نقش عوامل فرهنگی-اجتماعی بر طرح‌واره‌های نقش جنسیتی در دو گروه قومی از دانشجویان در ایران. *مطالعات روان‌شناسی*، ۳ (۲): ۱۲۹-۱۴۶.

هاید، جانت شیبلی (۱۴۰۳). *روان‌شناسی زنان: سهم زنان در تجربه بشری*. انتشارات ارجمند، چاپ ششم، (ترجمه اکرم خمسه).

هسه، هرمان (۱۴۰۲). *خواب نی‌لیک*. تهران: نشر ماهی، (ترجمه سروش حبیبی).

Dallas, Tera (2018). *GDP- and gender diversity and pay*. World Happiness Report.

Etaugh, C. A., Bridges, J. S. (2023). *Women's lives: A psychological exploration*. New York: Rutledge.

Jackson, S., Scott, S. (2002). *Gender: A Sociological Reader*. Psychology Press.

Miller, P. H., Scholnick, E. K. (2000). *Toward a feminist developmental psychology*. Routledge.

یادداشت‌ها و تازه‌های علمی

ترکیب روش‌های مدل‌سازی نظری و یادگیری ماشین: موردی از تأثیر کار تیمی بر هزینه‌های تلاش فردی
(مجله: ایده‌های نو در روان‌شناسی، ۲۰۲۴)

ترجمه مریم امینی

دانشجوی دکتری تخصصی روان‌شناسی بالینی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

در این مقاله به این موضوع مهم پرداخته شده است که مدل‌های یادگیری ماشینی قدرت پیش‌بینی بالا و در مقابل، شفافیت پایینی دارند و به مقادیر زیادی داده و توان محاسباتی پیچیده نیاز دارند. بنابراین، ترکیبی از یادگیری ماشین و مدل‌های نظری می‌تواند دقت پیش‌بینی بالاتر، ارزش توضیحی بیشتر، نیاز به داده‌های کمتر و توان محاسباتی کمتر پیچیده را در مقایسه با هر یک از این دو رویکرد به تنهایی به همراه داشته باشد.

در ادامه به بخش‌هایی از این مقاله اشاره شده است:

اهمیت تبیین نظری در تحقیقات علمی به سختی قابل دست کم گرفتن است. مدل‌های نظری را می‌توان بر اساس داده‌های نسبتاً کمی توسعه داد، معمولاً درک آن آسان است و می‌توان آن‌ها را در طیف وسیعی از زمینه‌ها تعمیم داد. علاوه بر این، مدل‌های نظری جهت‌گیری را در زمینه‌های تجربی پیچیده و مبهم ارائه می‌دهند که ممکن است به ویژه در مورد «داده‌های بزرگ» مهم باشد، جایی که جمع‌آوری و استفاده همه‌جانبه از مقادیر زیادی از داده‌ها برای اولین بار امکان‌پذیر است (۱). با این حال، تمرکز فقط بر توضیح، تأثیر تحقیقات علمی را محدود می‌کند (۲). این هم از نظر عمق و قابلیت تعمیم و هم از نظر کاربرد نتایج صدق می‌کند. در واقع، مدل‌های نظری با قدرت توضیحی بالا به طور مشابه، قدرت پیش‌بینی بالایی ندارند (۳). این به نوبه خود ممکن است خطر گزارش یافته‌های مثبت کاذب را افزایش دهد (۴). در واقع، «بحران تکرار» در روان‌شناسی و سایر رشته‌ها تا حدی با مشاهده اینکه تعداد قابل توجهی از اثرات پیش‌بینی‌شده نظری را نمی‌توان به صورت تجربی تکرار کرد، آغاز شد. این مشکل با وجود ابتکارات جدیدتر در مطالعات تجربی، همچنان پابرجاست (۵). در این جا، رویکردهای استقرایی و بیشتر پیش‌بینی محور ممکن است به عنوان مکمل‌های مؤثر برای نظریه‌های قیاسی در نظر گرفته شوند. مدل‌های یادگیری ماشین مبتنی بر داده‌های بزرگ، نمونه‌ای

امیدوارکننده از رویکردهای استقرایی هستند. یادگیری ماشینی به عنوان مطالعه الگوریتم‌هایی تعریف می‌شود که از تجربه یاد می‌گیرند (۶). در عمل، یادگیری ماشین با ارائه یک الگوریتم که به طور مستقل الگوها و قوانین کلی را استخراج می‌کند، اعمال می‌شود و می‌تواند برای پیش‌بینی داده‌های جدید استفاده شود. با این حال، نتایج یادگیری ماشین با مجموعه‌ای از چالش‌ها، مانند نیاز به توان محاسباتی بالا، نیاز به به روز رسانی برای بهبود کیفیت و کمیت داده‌های آموزشی، و نیز عدم شفافیت ذاتی همراه هستند (۷). با توجه به اینکه یادگیری ماشین و مدل‌سازی نظری اهداف مشابهی دارند و دارای نقاط قوت و ضعف مکمل هستند، ترکیبی از این دو ممکن است اثرات هم‌افزایی ایجاد کند. در واقع، ترکیب مدل‌سازی نظری و یادگیری ماشین به مدل‌های نظری اجازه می‌دهد تا پیش‌بینی‌های بهتری را در حین کسب بینش‌های نظری جدید انجام دهند و با شفاف‌سازی بیشتر، در عین حال نیاز به داده‌های بیشتر و توان محاسباتی بالاتر را کاهش دهد (۸).

سودمندی مدل‌های نظری بسیار متنوع است، زیرا توضیح می‌دهد که چرا اثرات مشاهده‌شده باید در زمینه‌های مختلف وجود داشته باشند. همچنین، نظریه‌ها از مغالطه‌های منطقی مبتنی بر داده‌های ناهمسو جلوگیری می‌کنند و اطمینان می‌دهند که یافته‌ها به عنوان بخشی از یک کل دیده می‌شوند و به تنهایی معنا ندارند (۹ و ۱۰). حال در صورتی که مفروضات نظری در داده‌ها نمایش داده شوند، استفاده از فرضیه‌های ابطال پذیر امکان آزمون دقیق و محاسبه شده را فراهم می‌کند (۱۱). در عمل، مدل‌های نظری به‌عنوان الگوریتم‌هایی برای مداخلات، آموزش‌ها یا شناسایی روندها و فرصت‌ها برای پیشرفت‌های آینده مفید هستند (۱۲). علی‌رغم مزایای فراوان مدل‌سازی نظری، دام‌هایی نیز وجود دارد. برای مثال، **بحران تکرار** که منجر به نرخ بالاتری از مثبت‌های کاذب نسبت به نرخ خطای فرضی آلفا می‌شود (۴). یادگیری ماشین ممکن است فرصت‌های امیدوارکننده‌ای را برای تکمیل فرآیندهای تحقیق قیاسی در این زمینه فراهم کند. محدودیت دیگر مدل‌های نظری، قدرت پیش‌بینی محدود آن‌ها به دلیل ساختار صرفه‌جویی است. معمولاً مدل‌های نظری در روان‌شناسی الگوهای کلی متغیرهای پیامد را پیشنهاد می‌کنند، اما نمره‌های دقیقی از نتایج مورد انتظار را برای ترکیب معینی از پیش‌بینی‌کننده‌ها مشخص نمی‌کنند. با این حال، دومی به ویژه برای کاربردهای عملی بسیار مفید خواهد بود. رویکردهای یادگیری ماشین پیش‌بینی‌محور ممکن است این محدودیت‌ها را برطرف کنند، زیرا چنین نمرات دقیقی از متغیرهای نتیجه را برای مجموعه معینی از پیش‌بینی‌کننده‌ها ایجاد می‌کنند. علاوه بر این، مدل‌های یادگیری ماشین استانداردهای اعتبارسنجی متقاطع دقیق‌تری را در مقایسه با نظریه‌های قیاسی ارائه می‌کنند. در نهایت، یادگیری ماشین می‌تواند با کشف ساختارهای ناشناخته بر اساس الگوی داده‌ها به شکل‌گیری نظریه‌ها کمک کند (۸).

یادگیری ماشینی یک حوزه بین رشته‌ای به سرعت در حال رشد است که از علم آمار محاسباتی پدید آمده است. ایده کلی آن استفاده از الگوریتم‌های محاسباتی با قابلیت یادگیری برای استخراج الگوها و قوانین از مجموعه داده‌های بزرگتر است (۷). سپس می‌توان از آن‌ها برای پیش‌بینی‌های بعدی استفاده کرد. به عبارتی، این الگوریتم‌ها در ابتدا الگوها و قوانین را از داده‌ها استخراج کرده و سپس پیش‌بینی‌ها را بهینه و قابل تعمیم می‌کنند. پس از آن، تعمیم‌پذیری را می‌توان با داده‌های جدید آزمایش کرد. این فرایند شبیه همان ابطال‌پذیری نظریه‌ها است. برای قدرت پیش‌بینی بالا، مدل‌های یادگیری ماشین باید بین سادگی و پیچیدگی تعادل برقرار کنند که اغلب به راه‌حل‌های کاملاً پیچیده منجر می‌شود. به طور چشمگیری، این تعادل سادگی و پیچیدگی با تلاش‌های مدل‌سازی نظری برای تفکیک واریانس سیستماتیک (پیش‌بینی نظری سازه‌های خاص) از واریانس غیرسیستماتیک (خطای اندازه‌گیری و تأثیرات خاص زمینه) قابل قیاس است. حوزه یادگیری ماشین روش‌های متعددی را برای یافتن این تعادل اتخاذ کرده است. مانند روش «**جنگل تصادفی**» که می‌تواند تعاملات متعدد و پیچیده‌ای را بین پیش‌بینی‌کننده‌های بالقوه در نظر بگیرد و نسبت به برازش بسیار قوی باشد (۱۳). با این حال، رویکردهای یادگیری ماشین محدودیت‌هایی نیز دارند. بسیاری از فرآیندهای یادگیری ماشینی به منابع محاسباتی قابل توجهی برای اجرا نیاز دارند که این توان کدنویسی را مشکل کرده است. علاوه

بر این، روش‌های پیچیده‌ای مانند «یادگیری عمیق» به مجموعه بسیار بزرگی از داده‌های قابل اعتماد برای تحقق کامل پتانسیل خود نیاز دارند (۷). برآورده شدن این تقاضا، حتی در عصر حاضر و با ردیابی مداوم داده‌ها، دشوار است. زیرا برای رسیدن به حجم نمونه کافی و از طرفی، رعایت استانداردهای با کیفیت کافی و نیز الزام به سیاست‌های ملی حفاظت از داده، به مکانیسم‌های فیلتر و مرتب‌سازی دقیق نیاز است. محدودیت دیگر روش‌های یادگیری ماشینی میزان شفافیت پایین آن برای انسان است. این عدم شفافیت، مطابقت بالقوه داده را با مدل‌های نظری و در نتیجه کاربردها و مداخلات عملی محدود می‌کند. این عدم شفافیت، کنترل مسائل اخلاقی را نیز دشوار کرده است (۱۴). برای مثال، در یک مورد برجسته نشان داده شد که آمازون یک الگوریتم استخدام را بر اساس داده‌های منابع انسانی خود توسعه داده است که به طور سیستماتیک علیه متقاضیان زن (برخلاف قصد قبلی)، تبعیض قائل شده است و اصلاح این سوگیری نیز ممکن نیست (۱۵). دلیل این سوگیری این بود که متقاضیان مرد اکثریت قریب به اتفاق در بازار بودند و داده‌های به دست آمده در سال‌های گذشته به طور خودکار توسط الگوریتم استفاده شده بود. بنابراین، شفافیت مدل‌های تصمیم‌گیری برای ارزیابی مسائل اخلاقی و پرورش اعتماد و پذیرش مدل‌های یادگیری ماشینی بسیار مطلوب است.

در اینجا به نتایج پژوهشی که در این مقاله گزارش شده است، اشاره می‌کنیم:

در این مطالعه، انگیزه تیمی مبتنی بر نظریه (مدل تلاش جمعی) با استفاده از آرشیوی از داده‌ها شامل ۱,۴۲۵,۹۲۶ به دست آمده از مسابقه انفرادی و امدادی شنا بررسی شده است. در حالی که نتایج پیش‌بینی بهتر را در رابطه با مدل یادگیری ماشینی نشان داد، اما کاوش در مدل یادگیری ماشینی با کمک روش‌های هوش مصنوعی قابل توضیح توسط نظریه زیربنایی، بینش‌های جدیدی را نیز به مدل نظری به کار برده افزود. در نهایت، ترکیب یادگیری ماشینی و مدل‌سازی نظری به قدرت محاسباتی کمتری نسبت به رویکرد یادگیری ماشینی به تنهایی نیاز داشت. اما از طرفی، داده‌های کمتری برای ساخت مدل به کار نبرد که ممکن است در به روز رسانی الگوریتم مطالعه اصلاح شود (۸).

Resources

1. Wise AF, Shaffer DW. Why theory matters more than ever in the age of big data. *Journal of learning analytics*. 2015;2(2):5-13.
2. Shmueli G. To explain or to predict? *Statistical Science*. 2010, 25(3).
3. Yarkoni T, Westfall J. Choosing prediction over explanation in psychology: Lessons from machine learning. *Perspectives on Psychological Science*. 2017 Nov;12(6):1100-22.
4. Simmons JP, Nelson LD, Simonsohn U. False-positive psychology: Undisclosed flexibility in data collection and analysis allows presenting anything as significant. *Psychological science*. 2011 Nov;22(11):1359-66.
5. Scheel AM, Schijen MR, Lakens D. An excess of positive results: Comparing the standard psychology literature with registered reports. *Advances in Methods and Practices in Psychological Science*. 2021 Apr;4(2):25152459211007467.
6. Mitchell TM. Artificial neural networks. *Machine learning*. 1997 Jan;45(81):127.
7. Alzubi J, Nayyar A, Kumar A. Machine learning from theory to algorithms: an overview. In *Journal of physics: conference series* 2018 Nov (Vol. 1142, p. 012012). IOP Publishing.
8. Eisbach S, Mai O, Hertel G. Combining theoretical modelling and machine learning approaches: The case of teamwork effects on individual effort expenditure. *New Ideas in Psychology*. 2024 Apr 1;73:101077.

9. Ashkanasy NM. Why we need theory in the organization sciences. Journal of Organizational Behavior. 2016 Nov;37(8):1126-31.
10. Lange D, Pfarrer MD. Editors' comments: Sense and structure—The core building blocks of an AMR article. Academy of Management Review. 2017 Jul;42(3):407-16.
11. Sutton RI, Staw BM. What theory is not. Administrative science quarterly. 1995 Sep 1:371-84.
12. Makadok R, Burton R, Barney J. A practical guide for making theory contributions in strategic management. Strategic Management Journal. 2018 Jun;39(6):1530-45.
13. Joel S, Eastwick PW, Finkel EJ. Is romantic desire predictable? Machine learning applied to initial romantic attraction. Psychological science. 2017 Oct;28(10):1478-89.
14. Mangino AA, Smith KA, Finch WH. Modeling Responsibly Toward a Fair, Interpretable, and Ethical Machine Learning for the Social Sciences. In TMS proceedings 2021 Nov 3.
15. Cook J. Amazon scraps "sexist AI" recruiting tool that showed bias against women. The Telegraph. 2018 Oct;10(10).

شکست دادن موانع در سلامت روان زنان

مترجم: مژگان نظری

کارشناسی ارشد روان‌شناسی

سلامت روان زنان تحت تأثیر ترکیبی از عوامل اجتماعی و زیستی است که به رفاه کلی آنها کمک می‌کند. تحقیقات نشان می‌دهد که افسردگی و اضطراب به طور قابل توجهی بیش از مردان بر زنان تأثیر می‌گذارد، که ضرورت رسیدگی به این مسائل به طور جامع را برجسته می‌کند.

روز جهانی زن که هر ساله در تاریخ ۸ مارس جشن گرفته می‌شود، به عنوان یک پلتفرم جهانی برای شناسایی دستاوردهای زنان و ترویج برابری جنسیتی عمل می‌کند. با وجود پیشرفت‌های حاصل‌شده در زمینه‌های مختلف، سلامت روان حوزه‌ای است که نابرابری‌ها در آن همچنان وجود دارد. زنان با چالش‌های روانشناختی منحصر به فردی مواجه هستند که ناشی از پیش‌زمینه‌های زیستی، نقش‌های اجتماعی و انتظارات فرهنگی است.

این بحث بر روی نگرانی‌های کلیدی در سلامت روان زنان تمرکز دارد، موانع دسترسی به خدمات سلامت روان را شناسایی می‌کند و استراتژی‌های مؤثر برای ترویج تاب‌آوری و رفاه کلی را بررسی می‌کند. مشارکت جامعه و اصلاح سیاست‌ها در ایجاد محیطی که به طور کافی از سلامت روان زنان حمایت کند، حیاتی است و اطمینان حاصل می‌کند که همه زنان به مراقبت‌های مورد نیاز خود دسترسی دارند. با پرداختن به این موانع و تقویت جوامع حمایتی، می‌توانیم موانع را بشکنیم و نتایج سلامت روان را برای زنان در همه جا بهبود بخشیم.

شیوع و تفاوت‌های جنسیتی در سلامت روان

تحقیقات به طور مداوم نشان می‌دهد که زنان نسبت به مردان به طور نامتناسبی تحت تأثیر برخی از اختلالات سلامت روان قرار می‌گیرند. برای مثال، زنان به میزان تقریباً دو برابر مردان به افسردگی مبتلا می‌شوند (سازمان جهانی بهداشت، ۲۰۲۳). به علاوه،

اختلالات اضطرابی، از جمله اختلال اضطراب فراگیر و اختلال استرس پس از سانحه، در میان زنان شایع‌تر است (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۲۰۲۲).

این نابرابری‌ها به ترکیبی از عوامل نسبت داده می‌شود، از جمله نوسانات هورمونی که می‌تواند بر وضعیت عاطفی و تنظیم احساسات تأثیر بگذارد، فشارهای اجتماعی مانند مسئولیت‌های مراقبتی و نابرابری‌های شغلی، و شیوع خشونت مبتنی بر جنسیت که می‌تواند منجر به آسیب و تأثیرات روانی طولانی‌مدت شود. درک این تفاوت‌ها برای توسعه مداخلات و سیستم‌های حمایتی سلامت روان هدفمند که به چالش‌های خاص زنان پرداخته اهمیت دارد. علاوه بر این، افزایش آگاهی در مورد این مسائل می‌تواند به کاهش برخی از انگاره‌ها کمک کرده و زنان بیشتری را به جستجوی کمک ترغیب کند که در نهایت منجر به بهبود نتایج سلامت روان خواهد شد.

نقش خشونت مبتنی بر جنسیت و تروما

خشونت علیه زنان یک عامل مهم تأثیرگذار بر سلامت روان در سطح جهانی است. بر اساس گزارش سازمان جهانی بهداشت در سال ۲۰۲۱، تقریباً ۱ از ۳ زن در سراسر جهان در طول زندگی خود با خشونت فیزیکی یا جنسی مواجه شده‌اند. بازماندگان خشونت مبتنی بر جنسیت در معرض خطر بالاتری برای توسعه اختلالات روانی، از جمله اختلال استرس پس از سانحه، افسردگی، اضطراب و اختلالات مصرف مواد قرار دارند (مورای و همکاران، ۲۰۲۰). عواقب روانشناختی سوءاستفاده اغلب فراتر از آسیب فوری هستند و بر جنبه‌های مختلف زندگی یک بازمانده تأثیر می‌گذارند. مسائلی مانند کاهش عزت نفس، روابط بین فردی تحت فشار و به‌طور کلی رفاه پایین، در میان افرادی که این نوع خشونت را تجربه کرده‌اند، رایج است. شناسایی و پرداختن به این پیامدها برای حمایت از بهبودی و تقویت تاب‌آوری در بازماندگان اهمیت زیادی دارد. با ارائه مراقبت و منابع مناسب، می‌توانیم به کاهش تأثیرات طولانی‌مدت خشونت مبتنی بر جنسیت بر سلامت روان کمک کنیم.

تأثیر انتظارات اجتماعی و نقش‌های جنسیتی بر سلامت روان زنان

نقش‌های سنتی جنسیتی به‌طور مستمر بر تجربیات سلامت روان زنان تأثیر می‌گذارند. انتظارات اجتماعی معمولاً زنان را در نقش‌های مراقبتی قرار می‌دهند، که این امر منجر به افزایش بار عاطفی و استرس می‌شود. زنان بیشتر از مردان به عهده‌گیری بار کارهای غیرپرداختنی خانگی، نگهداری از کودکان و مراقبت از سالمندان متکی هستند، که می‌تواند منجر به خستگی و استرس مزمن گردد (هاچیشیلد و ماچونگ، ۲۰۱۲). علاوه بر این، تبعیض در محل کار و فاصله حقوقی بین زنان و مردان فشار بیشتری را بر زنان وارد می‌کند و بسیاری از آن‌ها گزارش می‌دهند که سطوح بالاتری از اضطراب و افسردگی مرتبط با کار را تجربه می‌کنند (بامبرا و همکاران، ۲۰۲۱).

سلامت باروری و رفاه روانی

سلامت روان زنان به‌طور عمیق با سلامت باروری مرتبط است و تغییرات هورمونی نقش مهمی در تنظیم خلق و خو ایفا می‌کنند. شرایطی مانند اختلال دیسفوریک پیش از قاعدگی (PMDD)، افسردگی پس از زایمان (PPD)، و اختلالات خلقی در دوره پیش از یائسگی می‌توانند تأثیرات جدی و قابل توجهی بر رفاه روانی داشته باشند (گالنا و همکاران، ۲۰۱۹). بنابراین، افزایش آگاهی و بهبود دسترسی به خدمات بهداشتی برای حل و فصل این نگرانی‌ها ضروری است.

موانع دسترسی زنان به مراقبت‌های سلامت روان

موانع متعددی وجود دارد که مانع از دسترسی زنان به مراقبت‌های مناسب سلامت روان می‌شود. استیگما همچنان یک مسئله اصلی است، به‌ویژه در فرهنگ‌هایی که مشکلات سلامت روان به‌عنوان ضعف تلقی می‌شوند. علاوه بر این، محدودیت‌های مالی، مسئولیت‌های مراقبتی و عدم وجود منابع کافی در حوزه سلامت روان به‌طور قابل توجهی این چالش‌ها را تشدید می‌کنند (پاتل و همکاران، ۲۰۱۸).

عوامل مؤثر در موانع دسترسی

۱. استیگما و پیش‌داوری: در بسیاری از جوامع، زنان تمایل دارند که مشکلات سلامت روانی خود را پنهان کنند زیرا ممکن است احساس کنند که این موضوعات ننگ یا قضاوت‌های منفی را به دنبال خواهند داشت.
۲. مسئولیت‌های مراقبتی: بسیاری از زنان به‌طور همزمان به شغل و مراقبت از خانواده (کودکان یا سالمندان) مشغول هستند و این مسئولیت‌ها می‌تواند مانع از اختصاص زمان و منابع لازم برای درمان شوند.
۳. محدودیت‌های مالی: هزینه‌های بالا برای درمان‌های سلامت روان، خصوصاً در نواحی با دسترسی محدود به خدمات بهداشتی، می‌تواند یک مانع بزرگ باشد.
۴. کمبود منابع: در برخی مناطق، به‌ویژه در جوامع کم‌درآمد، دسترسی به متخصصان سلامت روان و خدمات مورد نیاز محدود است.
۵. کمبود تحقیق در مورد جنسیت: عدم نمایندگی زنان در تحقیقات بالینی به‌طور سنتی منجر به ایجاد خلأ در رویکردهای درمانی خاص جنسیتی شده است که می‌تواند تأثیر منفی بر سلامت روان زنان داشته باشد (هولدکرفت، ۲۰۰۷).

نتیجه‌گیری

برای حل این مسائل، ضروری است که اقداماتی در سطح اجتماعی و دولتی برای کاهش استیگما، ارتقاء دسترسی مالی و افزایش آگاهی در مورد سلامت روان انجام شود. همچنین، سرمایه‌گذاری در تحقیقاتی که به نیازهای خاص زنان پرداخته و روش‌های درمانی ویژه‌ای برای آن‌ها توسعه دهند، به بهبود وضعیت سلامت روان زنان کمک خواهد کرد.

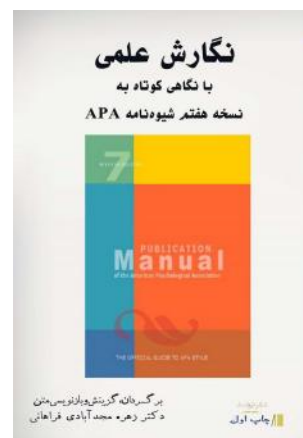
منبع:

<https://a.devs.today/https://www.psychologytoday.com/us/blog/the-realities-of-refugee-screening/202503/breaking-barriers-womens-mental-health>

معرفی کتاب‌های جدید

نگارش علمی با نگاهی کوتاه به نسخه هفتم شیوه‌نامه APA

تألیف: زهره مجدآبادی فراهانی
مشخصات نشر: تهران: نیوند، ۱۴۰۳
مشخصات ظاهری: ۱۵۶ صفحه

معرفی کتاب:

ارتباط علمی مؤثر یکی از مهارت‌های اساسی برای پژوهشگران است و نگارش از متداول‌ترین شکل‌های ارتباط علمی است. از آنجا که نگارش دقیق و صحیح اهمیت دارد، در سطح جهان چندین شیوه‌نامه نگارش انتشار یافته است؛ برای مثال، شیوه‌نامه انجمن زبان نوین (۲۰۲۱)، شیوه‌نامه شیکاگو (۲۰۱۷)، شیوه‌نامه شورای ویراستاران علوم (۲۰۱۴)، و راهنمای نشر انجمن روان‌شناسی آمریکا (۲۰۲۰). در این میان، دانشجویان و متخصصان رشته‌هایی همچون روان‌شناسی، علوم تربیتی و علوم اجتماعی از راهنمای نشر انجمن روان‌شناسی آمریکا سود می‌جویند. قسمت اعظم این راهنما، سبک نگارش علمی را مورد توجه قرار می‌دهد. در راهنمای نشر انجمن روان‌شناسی آمریکا (۲۰۲۰) به این نکته اشاره شده است که سبک به معنای درستی و نادرستی نیست، بلکه صرفاً شیوه قراردادی ارائه اطلاعات است که برای سهولت ارتباط طراحی می‌شود. نسخه هفتم راهنمای نشر انجمن روان‌شناسی آمریکا (۲۰۲۰) مشتمل بر دوازده فصل با گستره‌ای وسیع است. محتوای این راهنما اصول نگارش و نشر علمی (فصل اول) تا فرایند انتشار (فصل دوازدهم) را دربر می‌گیرد، لکن در اثر حاضر مطالبی از این راهنما انتخاب، ترجمه و تنظیم شده که به خوانندگان در نگارش یک مقاله علمی کمک کند.

سه‌گانه تاریک شخصیت (خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی در زندگی روزمره)

مینا لیونز

محمد حسن عموشاهی، دکتر هادی فراهانی

انتشارات ارجمند - ۱۴۰۳

معرفی کتاب:

در دهه اخیر روان‌شناسان شخصیت در تحقیقات توجه خودشان را به سمت سه ویژگی شخصیت خودشیفته، ماکیاولی و جامعه‌ستیز متمرکز ساخته‌اند. ویژگی‌هایی که تحت عنوان مدل سه‌گانه تاریک شناخته می‌شوند. این ویژگی‌ها با خودخواهی، دست‌کاری روان‌شناختی و بی‌رحمی مشخص می‌شوند. افرادی که دارای ویژگی‌های سه‌گانه تاریک هستند، بدون توجه به دیگران و با توجه به منافع خود برانگیخته می‌شوند. هر یک از این صفات در یک زنجیره عمل می‌کنند. افرادی که دارای

ترکیبی از این ویژگی‌های شخصیتی هستند، می‌توانند در زیر نقاب شخصیتی کاریزماتیک و جذابشان، تأثیری منفی روی دیگران بگذارند. افراد دارای ویژگی‌های سه‌گانه تاریک بالا در آمادگی برای بهره‌کشی از هر کسی (از نزدیک‌ترین اعضای خانواده گرفته تا

همکارانشان) برای پیشرفت، در رتبه بالایی قرار دارند. آنها زمانی که به دیگران آسیب می‌رسانند، پشیمانی بسیار کمی را تجربه می‌کنند. در این اثر خانم مینا لیونز آخرین تحقیقات در مورد چگونگی تعریف این ویژگی‌های شخصیتی (خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی) را خلاصه می‌کند و ضمن بررسی تأثیر آنها بر افراد و جامعه، رابطه بین شرایط بالینی و ویژگی‌های شخصیتی و سازگاری آنها را نشان می‌دهد. این کتاب به معرفی روش‌های اندازه‌گیری سه‌گانه تاریک و بررسی ریشه‌های تکاملی این صفات، رفتارهای ضداجتماعی، هم‌ستیز و مجرمانه مرتبط با سه‌گانه تاریک و تأثیر آن بر شیوه رقابت اجتماعی، جفت‌یابی، دوستی، رفتار در محل کار و رفتار اینترنتی این افراد پرداخته است.

حافظه و هنر فراموش کردن

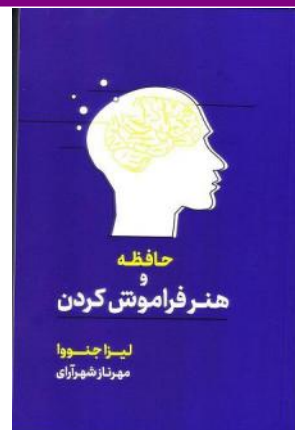
تألیف: لیزا جنووا

ترجمه: مهرناز شهرآرای

انتشارات: آسیم - ۱۴۰۳

معرفی کتاب:

لیزا جنووا، متخصص علم اعصاب و رمان نویس برجسته، معتقد است حافظه حاصل جمع آنچه به یاد می‌آوریم و آنچه فراموش می‌کنیم است، و در هر دو مورد هنر و علمی وجود دارد که موضوع اصلی این کتاب است.

نویسنده با زبانی روایت گونه و جذاب، در سه بخش به بررسی سه موضوع اساسی می‌پردازد.

او در بخش اول با عنوان "چگونه به یاد می‌آوریم" شگفت‌انگیزی مغز و اهمیت حافظه به عنوان سلطان کارکردهای مغز را مطرح می‌کند.

نویسنده ضمن بررسی چهار گام اساسی فرآیند حافظه، با اشاره به موانع پیش روی آن‌ها، راهکارهای ساده، علمی و مبنی بر پشتوانه علمی پیشنهاد می‌کند.

در بخش دوم کتاب که به موضوع "چرا فراموش می‌کنیم" اختصاص یافته است. جنووا می‌نویسد: "هر چند فراموش کردن در تمام سنین و به ویژه در سالمندی نگران کننده و حتی آشفته ساز است، ولی همیشه نشانه‌ای از اسف انگیز از سالمندی، یک بیماری، یک شکست شرمسار کننده، یک عیب، یک مشکل انعطاف ناپذیر و حل نشدنی یا حتی تصادفی نیست."

نویسنده با این باور راسخ که فراموشی بخشی طبیعی از انسان بودن است، آن را راهبرد خط مقدم مغز برای پردازش اطلاعات می‌داند و می‌گوید گاهی نیاز داریم چیزی را فراموش کنیم تا بتوانیم به چیز دیگری توجه کنیم تا آن را یاد آوریم.

در این بخش، جنووا به علت‌های گوناگون فراموش کردن می‌پردازد. او فراموش کردن را برای پشت سر گذاشتن گذشته و حرکت به سوی آینده مفید می‌داند. همچنین فراموش کردن را برای سلامت روانی ما ضروری می‌داند.

نویسنده در بخش سوم کتاب، با عنوان "بهبود یا اختلال"، با هدف بررسی عوامل تأثیر گذار بر به یاد آوردن و فراموش کردن، بر نقش توجه متمرکز، تمرین، خودآزمایی، تصویرسازی (تجسم بصری و فضایی)، استفاده از یادیارها، نقش زمینه، شگفتی، هیجان و معنی تأکید می‌کند.

جنووا، با تکیه بر شواهد علمی زیاد بحث‌های جالبی درباره اثرهای کوتاه مدت و بلند مدت فشار روانی (استرس) می‌کند. او در مبحث "پیشگیری از آلزایمر" معتقد است که علم به روشنی نشان می‌دهد که شیوه صحیح زندگی می‌تواند پلاک‌های آمیلوئیدی را کاهش دهد.

جنووا در میحث "تضاد حافظه" در مورد نگرش و رابطه فرد با حافظه خود مطالب جالب و مفیدی ارائه می‌کند و می‌گوید یک انتظار منطقی و واقع بینانه از حافظه این است که همه چیز را به جز آنچه برایمان معنی‌دار است فراموش کنیم. نویسنده کتاب را با این اندیشه مهم و دلگرم کننده به پایان می‌برد: "در حالی که حافظه هدیه ای بسیار شگفت‌انگیز است و در سراسر زندگی شما نقشی بسیار اساسی دارد، خود واقعی شما به مراتب بیشتر از آن چیزی است که شما می‌توانید به یاد آورید. نویسنده موضوع‌های پیچیده مغز و حافظه را به شکلی داستان گونه و به زبانی بسیار ساده و جذاب مطرح می‌کند، به طوری که کتاب افزون بر علاقه مندان آشنا با این موضوع، برای خوانندگانی که هیچگونه زمینه یا شناخت پیشین درباره مغز و حافظه ندارند نیز بسیار قابل درک، جالب و اثر گذار خواهد بود. این کتاب به ویژه مختص کسانی است که دوست دارند بهتر درک کنند و یاد بگیرند، راحت‌تر به یاد آورند و کمتر فراموش کنند. همچنین برای انسان‌هایی مفید است که برای پیشرفت و ارتقای سلامت روانی خود ارزش قائل اند؛ به طوری که همواره می‌خواهند هنرمندانه و هدفمند از آشوب خاطره‌هایی رها شوند که آسیب رسان، غیر ضروری، و دردناک هستند و مدام آرامش و امنیت روان انسان را به خطر می‌اندازند.

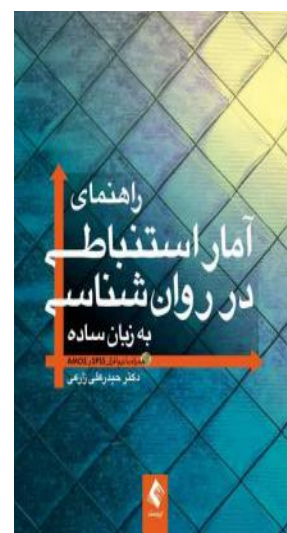
راهنمای آمار استنباطی در روان‌شناسی به زبان ساده (همراه با نرم‌افزار SPSS و AMOS)

تألیف: دکتر حیدرعلی زارعی

انتشارات: ارجمند ۱۴۰۳/۲۰۲۴؛ چاپ سوم

معرفی کتاب:

تشریح مفاهیم و انواع روش‌های آمار استنباطی به زبان ساده بارزترین ویژگی کتاب حاضر است. همچنین انجام آزمون‌های آماری به دو صورت محاسبه دستی و محاسبه از طریق نرم افزار، آموزش تصویری آزمون‌ها با بهره‌گیری از اشکال و فلوچارت‌ها، استفاده از سؤالات کارشناسی ارشد و دکترای روان‌شناسی در خودآزمایی‌ها همراه با پاسخ نامه تشریحی، راهنمای انتخاب آزمون‌های آماری و سایر مطالب کاربردی به همراه انواع نرم‌افزارهای آماری و متن کامل منابع انگلیسی معتبر از ویژگی‌های بارز کتاب حاضر است. بنابراین، این کتاب می‌تواند به عنوان یک منبع درسی برای واحد آمار استنباطی در دوره‌های تحصیلی کارشناسی، ارشد و دکترای رشته‌های علوم رفتاری به ویژه روان‌شناسی و علوم تربیتی مورد استفاده قرار گیرد. همچنین برای دانشجویانی که قصد ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر تحصیلی (ارشد و دکترای) را دارند و یا اینکه قصد تحلیل آماری پایان نامه‌های خود را دارند، بسیار مفید و کاربردی است.

درمان حمایتی برای بیماران مرزی بر اساس رویکرد روان‌پویشی

تألیف: راکلند، لارنس اچ

مترجمان: دکتر محمدامین شریفی و دکتر مریم بزرگ‌منش

مشخصات نشر: تهران: نیوند، ۱۴۰۳

مشخصات ظاهری: ۴۰۹ صفحه

معرفی کتاب:

کتاب درمان حمایتی برای بیماران مرزی اجرای درمان حمایتی با رویکرد روان‌پویشی (POST) را روی یک بیمار مبتلا به BPD نشان می‌دهد. هر فصل، یکی از مراحل درمان را توضیح می‌دهد و تکالیف مختص آن مرحله را خلاصه می‌کند و هر کدام از تکالیف درمانی را بر اساس آنچه که در جلسات درمانی بر این بیمار گذشته تشریح می‌نماید. همچنین در هر فصل گفتگوی میان بیمار و درمانگر، و به دنبال آن، اظهار نظرهای نویسنده آمده است.

چکیده پایان‌نامه دکتری

دست‌اندرکاران مجله دیده‌بان روان‌شناسی ایران، ضمن تبریک به دانش‌آموختگان زیر، آمادگی خود را برای انعکاس اخبار دفاع و نیز چکیده پایان‌نامه‌ی دانش‌آموختگان دکترای گرایش‌های مختلف روان‌شناسی و رشته‌های مرتبط اعلام می‌دارند.

چکیده پایان‌نامه دکتر سمیه داداشعلی دانش‌آموخته دکتری روان‌شناسی، دانشگاه خوارزمی

دکتر سمیه داداشعلی پایان‌نامه دکتری تخصصی خود تحت عنوان "مقایسه تأثیر آموزش ذهن‌آگاهی مبتنی بر توانمندسازی شناختی با مدیتیشن ساهاجایوگا بر کارکردهای اجرایی، خودتنظیمی تحصیلی و مهارت‌های خواندن در دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی" را در تابستان ۱۴۰۳ به اتمام رساند. پایان‌نامه ایشان توسط دکتر حمیدرضا حسن‌آبادی، دکتر پروین کدیور (اساتید راهنما) و دکتر رسول حشمتی، دکتر جواد کاوسیان (اساتید مشاور) هدایت شده است.

چکیده:

زمینه: توانایی خواندن برای درک مطلب عنصری کلیدی برای مشارکت موفق محسوب می‌شود؛ لذا، مهارت‌های خواندن و شناسایی مکانیسم‌های مهم برای درک مطلب همواره یکی از زمینه‌های مهم پژوهشی تلقی می‌شود. ادبیات پژوهشی مستند کرده‌اند که نقص در کارکردهای اجرایی و مهارت‌های خودتنظیمی تحصیلی با مشکلات خواندن همراه است. از آنجایی که بهبود کارکردهای اجرایی می‌تواند پیامدهایی نظیر کنترل توجه و بازداری از پاسخ‌های نامرتب به هنگام خواندن به همراه داشته باشد، متخصصان، روش‌های نوینی از مراقبه را برای حل مشکلات خواندن به کار گرفته‌اند، از جمله این رویکردهای نوظهور ذهن‌آگاهی و یوگا است که به عنوان روش‌های ساده و در دسترس جهت کاهش هزینه‌های مداخله در این‌گونه مشکلات شناخته می‌شوند.

هدف: هدف مطالعه حاضر ارتقا مهارت‌های خواندن از طریق بهبود مکانیسم‌های اثرگذار کارکردهای اجرایی شامل توجه انتخابی، بازداری از پاسخ و مهارت‌های خودتنظیمی تحصیلی با استفاده از روش‌های مراقبه همچون ذهن‌آگاهی و ساهاجایوگا و تعیین تفاوت اثر بین دو مداخله در مقایسه با گروه کنترل در گروهی از دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی با مشکلات تحصیلی و توجه انتخابی بود.

روش: در یک طرح آزمایشی از نوع پس‌آزمون با گروه کنترل و پیگیری یک‌ماهه، پس از غربالگری اولیه، تعداد ۲۰۰ دانش‌آموز دختر و پسر از دو مدرسه دولتی ابتدایی در مناطق ۲ و ۱۵ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱ داوطلب شرکت در مطالعه شدند که پس از غربالگری ثانویه و احراز ملاک‌های ورود براساس افت تحصیلی در نیمسال قبل، نمره پایین در پرسشنامه اهمال‌کاری تحصیلی و نمره پایین در آزمون توجه انتخابی و رعایت ملاک‌های خروج ۱۲۰ نفر جداسازی شدند (۶۰ دختر و ۶۰ پسر). سپس دانش‌آموزان جداگانه بر حسب جنسیت و به صورت تصادفی در سه گروه جایگذاری شدند (در هر گروه ۲۰ دختر و ۲۰ پسر). در طول فرایند مداخله گروه آزمایش اول برنامه ذهن‌آگاهی مبتنی بر توانمندسازی شناختی را به مدت ۱۶ جلسه برای کودکان و ۳ جلسه برای والدین و گروه آزمایش دوم برنامه مدیتیشن ساهاجایوگا را به مدت ۱۲ جلسه برای کودکان و ۳ جلسه برای والدین در طول ۴ ماه دریافت کردند و گروه کنترل هیچ آموزشی دریافت نکرد. پس از پایان مداخله، هر سه گروه در مراحل پس‌آزمون و پیگیری آزمون‌های مهارت‌های خواندن، توجه انتخابی d2 و استروپ جهت اندازه‌گیری بازداری و مصاحبه خودتنظیمی زیمرمان فرم (خودگزارشی و گزارش آموزگار) جهت ارزیابی مهارت‌های خودتنظیمی تحصیلی را تکمیل کردند.

نتایج: نتایج آزمون تحلیل واریانس آمیخته نشان داد روش‌های مراقبه موجب بهبود در مهارت‌های خواندن، کارکردهای اجرایی توجه انتخابی و بازداری از پاسخ و مهارت‌های خودتنظیمی تحصیلی دانش‌آموزان شد و باگذشت زمان اثر این مداخلات پایدار باقی‌مانده است. به‌علاوه، نتایج نشان داد مداخله ساهاجایوگا در مقایسه با مداخله ذهن‌آگاهی بر مهارت‌های خواندن، کارکرد اجرایی توجه انتخابی و مهارت‌های خودتنظیمی تحصیلی مؤثرتر بود. اثر زمان و اثر متقابل زمان × گروه برای متغیرهای وابسته مهارت‌های خواندن و کارکرد توجه انتخابی معنی‌دار نبود، اما در کارکرد اجرایی بازداری معنی‌دار بود.

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد روش‌های نوظهوری همچون ذهن‌آگاهی و ساهاجایوگا می‌توانند به‌عنوان مداخله‌ای مفید برای تقویت کارکردهای اجرایی و مهارت‌های خودتنظیمی تحصیلی در محیط‌های آموزشی استفاده شود و این تغییر به نوبه خود به پیامدهای مثبت تحصیلی همچون بهبود مهارت‌های خواندن و درک مطلب منجر می‌شود. در مجموع، این روش‌های مراقبه می‌توانند مداخلات مناسب‌تر و سهل‌تری در دسترس متخصصان حرفه‌ای و معلمان در کاهش مشکلات یادگیری و به کارگیری مهارت‌های تحصیلی باشند.

کلیدواژه‌ها: مهارت‌های خواندن؛ کارکردهای اجرایی؛ خودتنظیمی تحصیلی؛ روش‌های مراقبه؛ ذهن‌آگاهی؛ ساهاجایوگا.

اخبار و اطلاعیه‌های انجمن روان‌شناسی ایران

پیام نوروزی هیئت مدیره انجمن روان‌شناسی ایران

به نام خدای بهارآفرین

سالی سپری شد که در آن هم رشد و بالندگی بود و هم چالش و سختی‌ها.

اینک سالی نو در پیش است و ضرورت مرور مسئولیت‌ها و برنامه‌ها.

انجمن روان‌شناسی ایران، وظیفه خود می‌داند در سال جدید در کنار ایفای مسئولیت اصلی خود، یعنی توسعه و ترویج علم روان‌شناسی و تلاش برای علمی ماندن روان‌شناسی، بیش از پیش، به مسئولیت‌های اجتماعی خود عمل کند:

در سطح ملی، از طریق آگاهی‌بخشی به مردم و حسب نیاز پیشنهادهایی به مسئولان؛ در سطح حرفه، تلاش برای استقرار قانون در سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره و کمک به بهبود عملکرد این سازمان، و در سطح رشته، تلاش برای ارتقای روان‌شناسی در کشور. بی‌شک تحقق این وظایف علمی و اجتماعی از طریق بهره‌گیری از توان همه استادان، دانش‌آموختگان و دانشجویان عزیز روان‌شناسی در شعبه‌ها، گروه‌های تخصصی، کمیته‌ها و شاخه دانشجویی مقدور خواهد بود.

در سال ۱۴۰۴ برای همه هم‌میهنان عزیز، هم‌رشته‌ای‌ها و هم‌حرفه‌ای‌های ارجمند، به‌ویژه اعضای انجمن روان‌شناسی ایران بهترین‌ها را آرزو می‌کنیم.

همایش گرامیداشت روز روان‌شناس و مشاور

انجمن روان‌شناسی ایران و دانشگاه علم و فرهنگ برگزار می‌کنند:

زمان: دوشنبه ۸ اردیبهشت ۱۴۰۴

ساعت برگزاری: ۱۵ الی ۱۸

در این همایش که با مشارکت حضوری و آنلاین روان‌شناسان سراسر کشور برگزار خواهد شد، پیام‌ها و سخنرانی‌هایی از روان‌شناسان نسل‌های مختلف، پیش‌کسوتان انجمن روان‌شناسی ایران و روسای انجمن‌های علمی و سازمان‌های دولتی ارائه می‌شود. اجرای مسابقه و موسیقی و تقدیر از فعالان انجمن‌های علمی دانشجویی روان‌شناسی سراسر کشور از دیگر برنامه‌های این همایش است.

مکان برگزاری: سالن همایش‌های بین‌المللی دانشگاه علم و فرهنگ

تهران، بلوار اشرفی اصفهانی - نرسیده به پل اتوبان همت - خیابان شهید قموشی - خیابان بهار - سالن همایش‌های بین‌المللی دانشگاه علم و فرهنگ

شرکت در مراسم، چه به‌صورت حضوری و چه به‌صورت آنلاین، آزاد و رایگان است، ولی مستلزم ثبت‌نام قبلی می‌باشد.

به افرادی که به‌صورت حضوری در مراسم شرکت کنند، گواهی شرکت ارائه خواهد شد.

لینک ثبت‌نام:

<https://m0h.ir/gsr6ff>

فهرست مشارکت‌کنندگان (حامیان معنوی)

- اداره کل سلامت شهرداری تهران
- جمعیت علمی پیشگیری از خودکشی ایران
- انجمن علمی روان‌درمانی ایران
- انجمن روان‌شناسی سلامت ایران
- انجمن روانشناسی صنعتی و سازمانی ایران
- انجمن عصب روان‌شناسی ایران
- انجمن علمی روان‌شناسی خانواده ایران
- خانه اندیشمندان علوم انسانی
- انتشارات ارجمند
- خانه روان‌شناسان، مشاوران و حرف‌پاوارانه
- دفتر مشاوره و سلامت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد
- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- سازمان بهزیستی کشور
- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
- معاونت امور جوانان وزارت ورزش و جوانان
- سازمان بیمه سلامت
- مؤسسه کار و تأمین اجتماعی

مسابقه علمی بهار ۱۴۰۴ انجمن روان‌شناسی ایران

انجمن روان‌شناسی ایران برگزار می‌کند:

مسابقه علمی به مناسبت "بزرگداشت روز روان‌شناس و مشاور" با موضوع: «روان‌شناسی انتقادی»

این مسابقه توسط انجمن روان‌شناسی ایران با همکاری انتشارات ارجمند، و دبیری علمی دکتر نادر منیرپور، عضو محترم هیات مدیره، برگزار می‌شود.

▲ اسامی برندگان مسابقه، در همایش بزرگداشت روز روان‌شناس و مشاور (که دوشنبه مورخ ۸ اردیبهشت در مرکز همایش‌های بین‌المللی دانشگاه علم و فرهنگ برگزار می‌شود) و رسانه‌ها، به‌ویژه سایت انجمن روان‌شناسی ایران، معرفی خواهند شد. جوایز به شرح زیر اعطا خواهد شد:

- از کسانی که پاسخ صحیح داده‌اند به قید قرعه
- به ۱۰ نفر اول هر مسابقه، لوح تقدیر انجمن و عضویت رایگان یکساله انجمن، بن خرید کتاب با ۳۰ درصد تخفیف تا سقف یک میلیون تومان از انتشارات ارجمند
- به ۱۰ نفر دوم هر مسابقه، لوح تقدیر انجمن و بن خرید کتاب با ۳۰ درصد تخفیف تا سقف پانصد هزار تومان از انتشارات ارجمند

● **مسابقات علمی انجمن روان‌شناسی ایران مخصوص اعضای انجمن می‌باشد و برگزیدگان از بین اعضای انجمن، که عضویتشان اعتبار دارد انتخاب می‌شوند**

از آن دسته از اعضای انجمن روان‌شناسی ایران که علاقمند به شرکت در این مسابقه هستند دعوت می‌شود به پرسش‌های فرم گوگلی با لینک زیر، تا تاریخ ۶ اردیبهشت پاسخ دهند.

لینک:

<https://forms.gle/2KimAY8wdVCJ7htN6>

دیدار نوروزی روان‌شناسان، پنجشنبه ۲۱ فروردین برگزار شد

دیدار نوروزی روان‌شناسان با همکاری مشترک انجمن روان‌شناسی ایران و خانه اندیشمندان علوم انسانی، روز پنجشنبه ۲۱ فروردین، ساعت ۹ صبح در سالن فرودسی خانه اندیشمندان علوم انسانی واقع در خیابان استاد نجات‌الهی (ویلا)، بوستان ورشو برگزار شد.

در این دیدار علاوه بر سخنرانی و شعرخوانی یک روان‌شناس (دکتر حمزه گنجی) و یک ادیب (دکتر حسین پاینده)، برنامه موسیقایی توسط هنرمندان عضو انجمن روان‌شناسی ایران اجرا شده و دیدار نوروزی اعضای انجمن روان‌شناسی ایران و جامعه روان‌شناسی کشور با همدیگر و به‌ویژه با پیش‌کسوتان ارجمند برگزار شد.

فراخوان انجمن‌های علمی دانشجویی روان‌شناسی سراسر کشور برای تشکیل شاخه دانشجویی انجمن روان‌شناسی ایران

انجمن روان‌شناسی ایران در نظر دارد بر اساس تصمیم هیئت مدیره و نیز پیشنهاد اخیر کمیسیون انجمن‌های علمی وزارت علوم، دوره جدید شاخه دانشجویی انجمن را با استفاده از ظرفیت انجمن‌های علمی دانشجویی روان‌شناسی دانشگاه‌های سراسر کشور راه‌اندازی نماید.

از آنجا که ایجاد بانک اطلاعاتی انجمن‌های دانشجویی روان‌شناسی که علاقمند حضور در شاخه دانشجویی انجمن روان‌شناسی ایران هستند اولین گام ایجاد شاخه دانشجویی است، از مسئولان (دبیران) انجمن‌های روان‌شناسی دانشجویی دانشگاه‌های تحت پوشش وزارت علوم و بهداشت درخواست می‌شود نسبت به تکمیل فرم گوگلی با لینک زیر، حداکثر تا دوشنبه ۲۳ فروردین اقدام نمایند.

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfFjBy4rNIzBgUVqT367JGmsX-EFS6eHk28t0v6Bb-M21i2VQ/viewform?usp=header>

شایان ذکر است، در دوره‌های قبل نحوه تشکیل شاخه دانشجویی انجمن روان‌شناسی ایران، از طریق انتخابات و با حضور داوطلبان از دانشجویان روان‌شناسی سراسر کشور بوده و این شاخه، در چندین دوره، از درخشش و ثمرات ارزنده‌ای برخوردار بوده است.

فراخوان دوم: دعوت از انجمن‌های علمی دانشجویی روان‌شناسی سراسر کشور برای معرفی دانشجوی فعال منتخب

با سپاس از همراهی ارزشمند ۱۷۲ نفر از دبیران محترم انجمن‌های علمی دانشجویی روان‌شناسی که در فراخوان اول با ارائه اطلاعات درخواستی، در تکمیل بانک اطلاعاتی این انجمن‌ها مشارکت نمودند، به اطلاع می‌رساند انجمن روان‌شناسی ایران قصد دارد در همایش گرامیداشت روز روان‌شناس و مشاور، که با همکاری دانشگاه علم و فرهنگ در تاریخ ۸ اردیبهشت ۱۴۰۴، از ساعت ۱۵:۰۰ تا ۱۸:۰۰ در سالن همایش‌های بین‌المللی این دانشگاه برگزار می‌شود، از دانشجویان فعال حوزه روان‌شناسی تقدیر نماید. از این‌رو، از دبیران محترم انجمن‌های علمی دانشجویی روان‌شناسی دانشگاه‌های سراسر کشور دعوت می‌شود پس از مشورت با شورای اجرایی انجمن، یک دانشجوی عضو انجمن را که با تعهد و مسئولیت‌پذیری برجسته در فعالیت‌های داوطلبانه مشارکت داشته است، معرفی کنند. معرفی‌نامه رسمی (با سربرگ انجمن یا بخش مربوطه در دانشگاه) باید شامل اطلاعات زیر باشد:

- نام دانشگاه و تعداد دانشجویان آن

- نام دقیق انجمن علمی دانشجویی و شماره تماس آن

- نام و نام خانوادگی، گرایش، مقطع تحصیلی و شماره تماس دانشجوی معرفی شده

لطفاً نامه را تا پایان روز دوشنبه، ۱ اردیبهشت ۱۴۰۴ از طریق واتساپ به شماره ۰۹۳۶۷۷۴۰۸۷۳ یا ایمیل ipa1374@gmail.com ارسال فرمایید.

گروه تخصصی روان‌شناسی زنان انجمن روان‌شناسی ایران راه‌اندازی شد

با تشکیل اولین جلسه، در تاریخ پنجم بهمن‌ماه ۱۴۰۳، گروه تخصصی روان‌شناسی زنان در انجمن روان‌شناسی ایران رسماً شروع به کار کرد. مدیر، دبیر و اعضای گروه که بعد از تأیید هیئت مدیره، حکم آنها در تاریخ هشتم آذرماه ۱۴۰۳ توسط رئیس انجمن صادر شده است عبارتند از:

- دکتر اکرم خمسه‌ای؛ دکترای تخصصی روان‌شناسی؛ مدیر گروه
- دکتر الهامه اشتاد؛ دکترای تخصصی روان‌شناسی؛ دبیر گروه

- دکتر مهشید فروغان؛ فوق تخصص روان‌پزشکی سالمندی
- دکتر فرشته موتابی؛ دکترای تخصصی روان‌شناسی بالینی
- دکتر فاطمه شفیعی؛ دکترای تخصصی علوم شناختی
- سرکار خانم دنیا تهرانی‌فر؛ کارشناس ارشد روان‌شناسی

اولین نشست گروه تخصصی زنان در تاریخ ۱۴۰۳/۱۱/۵ در محل انجمن روان‌شناسی برگزار شد. در این جلسه خانم دکتر خمسه‌ای به مرور تاریخچه شکل‌گیری انجمن روان‌شناسی زنان به عنوان سی‌وپنجمین شاخه یا محور انجمن روان‌شناسی آمریکا (APA) پرداختند. مبسوط سخنان خانم دکتر خمسه‌ای، به همراه مطالبی دیگر در خصوص «مبحث روان‌شناسی زنان» در بحث ویژه همین شماره، با قلم ایشان منتشر شده است.

هدف گروه تخصصی روان‌شناسی زنان چیست؟

هدف کلی گروه تخصصی روان‌شناسی زنان را می‌توان این چنین تعریف کرد: ارتقاء بنیان دانش، آموزش عمومی و تخصصی، پژوهش کمی و کیفی در حوزه زنان، با هدف دستیابی به شناخت بیشتر از روان‌شناسی زنان، براساس دانش روان‌شناختی موجود در جامعه. این گروه، برای توانمندسازی زنان با هدف افزایش سلامت روان‌شناختی و جسمی و شادکامی آنان و نیز تغییر درک عمومی و شناخت کلی جامعه از زنان و تغییر کلیشه‌های فرهنگی یا باورهای مشترک فرهنگی درباره زنان، تلاش خواهد کرد. اهداف اختصاصی گروه، بر اساس آیین‌نامه گروه‌های تخصصی انجمن روان‌شناسی ایران، شامل موارد زیر هستند:

- بررسی وضعیت موجود حوزه عمل گروه تخصصی در کشور و پیشنهاد وضعیت مطلوب؛
- پایش آموزش‌های تخصصی مورد نیاز؛
- برگزاری نشست‌های علمی؛
- اقدام و پایش انتشار کتب و مجلات تخصصی مرتبط؛
- انجام و پایش تولیدات رسانه‌ای؛
- اجرای پژوهش‌های بنیادی و کاربردی؛
- نقد و ارزیابی مسایل مرتبط با حوزه عمل گروه تخصصی در جامعه.

برنامه‌ها و اقدامات آغازین گروه تخصصی روان‌شناسی زنان، موارد زیر را شامل خواهد شد:

- افزایش شناخت و آگاهی زنان عضو گروه‌های مختلف جامعه ایرانی (قومی؛ طبقاتی؛ سنین مختلف؛ شهری/روستایی و غیره) نسبت به خود، و افزایش شناخت و آگاهی جامعه نسبت به این زنان؛
- بررسی روایت‌های زنان از گروه‌های مختلف در مورد تجارب زیسته‌شان از تبعیض‌های اجتماعی و فرهنگی؛
- بررسی ذهن و زبان جامعه در ارتباط با مقوله زن، از منظر علوم شناختی؛
- بررسی آسیب‌شناختی جهت‌گیری‌های زنان علیه زنان؛
- افزایش شناخت و آگاهی در مورد دختران و زنان نسل‌های جدید؛

برنامه‌های آتی گروه تخصصی روان‌شناسی زنان بعد از تصویب توسط هیئت مدیره، از طریق رسانه‌های انجمن اطلاع‌رسانی خواهد شد.

فراخوان روان‌شناسان فعال در هنر موسیقی برای همکاری با گروه تخصصی فرهنگ و هنر انجمن روان‌شناسی ایران

ضمن تبریک سال نو، با کمال افتخار به اطلاع می‌رساند بخش موسیقی گروه تخصصی فرهنگ و هنر انجمن روان‌شناسی ایران، از روان‌شناسان ارجمند و اعضای محترم انجمن که توان و علاقمندی اجرای داوطلبانه برنامه موسیقایی بصورت گروه نوازی و یا فردی را دارند دعوت می‌نماید از طریق لینک زیر نسبت به ارسال اطلاعات هنری خود اقدام نمایند.

<https://forms.gle/y1tioh7WRRc5fQfv6>

چنانچه برای تکمیل فرم گوگلی به مشکل برخوردید می‌توانید نسبت به ارسال مواردی که در زیر ذکر شده است در قالب یک پیام به شماره واتس‌آپ ۰۹۳۶۷۷۴۰۸۷۳ اقدام نمایید.

- نام و نام خانوادگی:
- عضویت در انجمن روان‌شناسی ایران: عضو هستم (شماره عضویت)/ عضو نیستم.
- آخرین وضعیت تحصیلی:
- در کدام رشته موسیقی توانمندی دارید؟ (اعم از آواز یا نواختن)
- در صورت توانمندی نواختن، آیا امکان آوردن آلات موسیقایی مدنظر خودتان را دارید؟
- شماره همراه برای تماس:
- ارسال ویدئو از نوازندگی و یا خوانندگی خود

معارفه با مسئولان جدید مرکز مشاوره انجمن روان‌شناسی ایران در نشست پایان سال مشاوران مرکز

روز ۱۴ اسفند ۱۴۰۳ نشست پایان سال مشاوران مرکز خدمات روان‌شناسی و مشاوره انجمن روان‌شناسی ایران، به صورت مجازی و حضوری برگزار شد.

در این جلسه، دکتر حمید پورشریفی، رئیس انجمن روان‌شناسی ایران که در عین حال مسئول فنی مرکز مشاوره انجمن هستند ابتدا، ضمن تشکر از همراهی تک تک متخصصان و مشاوران مرکز، از خدمات آقای حمید پیروی، اولین مدیر مرکز مشاوره انجمن تقدیر کرده و به نقش ارزنده ایشان در راهاندازی پرتوان و کاملاً تخصصی مرکز مشاوره انجمن، آزمون کتبی و جلسات مصاحبه تخصصی جذب مشاوران و فعالیت‌های دیگر که با هدایت ایشان انجام گرفته بود اشاره کردند.

در ادامه با آقای امین حدادی، «مدیر اجرایی مرکز خدمات روان‌شناسی و مشاوره انجمن روان‌شناسی ایران و نیز با خانم دکتر رباب حامدی، «مشاور رئیس انجمن روان‌شناسی ایران در امور مرکز مشاوره انجمن» معارفه به عمل آمد و البته خاطر نشان شد که در پیشبرد بهینه امور مرکز، علاوه بر این عزیزان، آقای دکتر بهروز دولت‌شاهی، به‌عنوان سوپروایزر و برخی از اعضای محترم هیئت مدیره، به‌عنوان مشاوران علمی مرکز مشاوره حضور خواهند داشت.

از آنجا که به دلیل تغییر سامانه و مشکلات موجود در راهاندازی آن، وقفه‌ای در فعالیت‌های مرکز مشاوره رخ داده بود، در ادامه جلسه، ضمن اظهار تأسف از این وقفه، با بهره‌گیری از نظرات مشاوران مرکز مشاوره، راهکارهای لازم برای ارتقای فعالیت‌های مرکز مشاوره مورد بررسی قرار داده شد.

شایان ذکر است، طی روزهای آتی، لینک نوبت‌دهی سامانه جدید در صفحه اختصاصی مرکز مشاوره انجمن (<https://iranpa.org/clinic/>) فعال خواهد شد و فعالیت‌های مرکز مشاوره، از طریق اطلاع‌رسانی در فضای عمومی و نیز

افزایش وبینارها و شروع فعالیت‌های دیگر، روندی فزاینده خواهد داشت، با امید به اینکه مرکز مشاوره انجمن روان‌شناسی ایران بتواند در سال جدید، با حضور مشاوران و متخصصان توانمند خود مسئولیت اجتماعی خود را به‌خوبی ایفا نماید.

اعلام نتایج مسابقه علمی زمستان ۱۴۰۳ انجمن روان‌شناسی ایران

در راستای ترویج دانش روان‌شناسی، مسابقه علمی زمستان ۱۴۰۳ با عنوان «روان‌شناسی ورزش» توسط انجمن روان‌شناسی ایران و انتشارات ارجمند برگزار شد. در این مسابقه که با دبیری علمی دکتر نادر منیرپور، عضو محترم هیات مدیره انجمن و همکاری دکتر مریم پناهی، روان‌شناس آکادمی ملی المپیک، برگزار شد، حدود ۱۶۰ نفر از روان‌شناسان شرکت نمودند. جایزه این مسابقه برای ۱۰ نفر اول شامل لوح تقدیر انجمن، عضویت رایگان یکساله انجمن، و بن خرید کتاب با ۳۰ درصد تخفیف تا سقف خرید یک میلیون تومان از انتشارات ارجمند، و برای ۱۰ نفر دوم لوح تقدیر انجمن و بن خرید کتاب با ۳۰ درصد تخفیف تا سقف خرید پانصد هزار تومان می‌باشد. ضمن قدردانی از مشارکت شما عزیزان، اسامی برندگان این مسابقه به شرح ذیل اعلام می‌گردد. انتخاب بر اساس قرعه‌کشی میان اعضای انجمن بوده است که بیشترین پاسخ صحیح را داده بودند.

اسامی ده نفر اول: ۱- هاجر موسی زاده ۲- سمیه تدین ۳- فاطمه جمالی ۴- سحر بابائی پورده علی ۵- معصومه حقیقی تبریزی ۶- آرزو گودرزتله جردی ۷- زهرا سلمانی سیبانی ۸- محمد مهدی یوسف تبارشفیعی ۹- فاطمه حسن آبادی ۱۰- سمیرا نژادابراهیمی
اسامی ده نفر دوم: ۱- پارسا یونسی پورکورگاه ۲- رویا قجر عضدانلو ۳- سعید قرچه ۴- محمد بخت آور ۵- محمد حسین طویر سیاری ۶- شادی فلک الدین ۷- مرجان طوسانی ۸- پرمیدا پورعطار ۹- آیدا پاشاپور ۱۰- احسان خلیلی
لازم به ذکر است از دفتر انجمن با برندگان تماس گرفته و نحوه دریافت جوایز هماهنگ خواهد شد.

جامعه پیش‌کسوتان انجمن روان‌شناسی ایران

➤ یازدهمین جلسه ماهانه اعضای جامعه پیش‌کسوتان انجمن روان‌شناسی ایران برگزار شد

یازدهمین جلسه ماهانه «جامعه پیش‌کسوتان انجمن روان‌شناسی ایران» روز جمعه پنجم بهمن‌ماه ۱۴۰۳ در محل انجمن روان‌شناسی ایران با دبیری دکتر شیوا دولت‌آبادی و حضور (به‌ترتیب الفبا) دکتر عصمت دانش، دکتر مهدی درویش، دکتر حسن پاشا شریفی، دکتر حسین شکرکن، دکتر شهین علیایی زند، دکتر فرنگیس کاظمی، دکتر پروین کدیور، دکتر علیرضا کیامنش، دکتر حمزه گنجی و دکتر امیرهوشنگ مهریار برگزار شد. در این جلسه، رئیس انجمن، دکتر حمید پورشریفی نیز حضور داشتند. در یازدهمین گردهمایی پیش‌کسوتان انجمن روان‌شناسی ایران، ابتدا در خصوص برخی مسائل اجتماعی و ابعاد روان‌شناختی آن بحث و گفتگو به‌عمل آمد، سپس مروری بر آخرین وضعیت حرفه و مسائل سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره به‌عمل آمد. در ادامه، برنامه‌های دهمین کنگره انجمن روان‌شناسی ایران مرور شد که طی روزهای ۱۷ الی ۱۹ بهمن، با مشارکت و میزبانی دانشگاه علم و فرهنگ با تأکید بر «عصر روان‌شناسی دیجیتال» برگزار خواهد شد. این نشست که آخرین گردهمایی پیش‌کسوتان ارجمند در سال ۱۴۰۳ بود با شعرخوانی استاد ارجمند، دکتر حمزه گنجی به پایان رسید. کلیپ شعرخوانی استاد، طی روزهای آتی منتشر خواهد شد.

فراخوان ارسال مقالات علمی-پژوهشی

در فقدان زنده‌یاد دکتر رضا زمانی، بنیانگذار، صاحب امتیاز، مدیر مسئول، و سردبیر گرانقدر نشریه پژوهش‌های روان‌شناختی، که سال‌ها الگویی برای جامعه علمی و پژوهشگران بود و با اخلاق و علم، مسیر روشنی برای ادامه‌دهندگان باز کرد. انجمن روان‌شناسی ایران و تیم تحریریه مجله، با احترام به یاد و خاطر او، تعهد خود را برای ادامه فعالیت‌های علمی و حفظ استانداردهای بالای این نشریه تجدید می‌کند و سعی دارد تا ارثیه ارزشمند او را زنده نگه دارد.

به تمامی نویسندگان و محققان گرامی که تمایل دارند مقالات علمی-پژوهشی خود را در دو فصلنامه پژوهشهای روان‌شناختی منتشر کنند، دعوت می‌شود جهت آشنایی با دستورالعمل‌های ارسال مقاله و ثبت نام، به سایت رسمی نشریه مراجعه نمایند:

<http://psychological-research.com>

مجله‌های منتشر شده

سی و چهارمین شماره دو فصلنامه «نشریه روان‌شناسی معاصر»

در سی و چهارمین شماره دو فصلنامه نشریه روان‌شناسی معاصر مقاله‌های زیر به چاپ رسیده است:

- مقاله‌ی علمی: ماهیت، کارکرد و انواع آن
- رابطه‌ی بین خودپنداره‌ی تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی در دانشجویان: نقش واسطه‌ای نشانگان وانمودگرایی
- تأثیر آموزش تنظیم هیجان بر انعطاف‌پذیری شناختی و احساس تنهایی در معتادین خودمعرف
- تأثیر آموزش سوادهیجانی بر درگیری تحصیلی و نظریه‌ی ذهن دختران ۹-۱۲ سال
- ارتباط میان ادراک از روابط والدین، سبک‌های والدگری و سرزندگی تحصیلی در دختران نوجوان: نقش واسطه‌ای خودکارآمدی عمومی
- اثر ناتوانی‌های حرکتی بر توانایی‌های تئوری ذهن (ToM) کودکان: یک

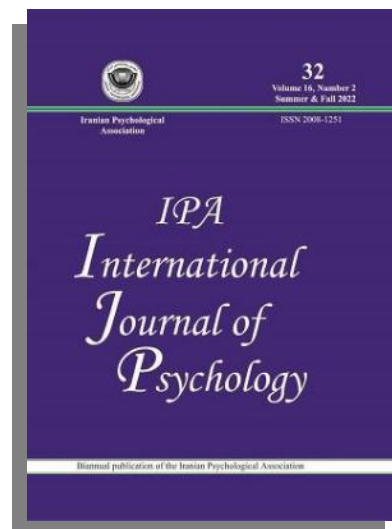
مطالعه‌ی تطبیقی

- رابطه‌ی میان سرمایه‌ی روان‌شناختی، انگیزش، خشنودی و عملکرد شغلی در کارکنان دانشگاه: نقش واسطه‌ای عواطف شغلی
- تمایز بهبود کارکردهای اجرایی و مهارت‌های خواندن از جام مراقبه در دانش‌آموزان: تکنیک‌های ذهن‌آگاهی در مقابل ساهاجایوگا
- رابطه‌ی میان افسردگی، اضطراب و توانایی‌های شناختی در زنان میانسال: نقش واسطه‌ای ذهن آگاهی
- رابطه‌ی میان خشم صفت، عدم تعهد اخلاقی، نشخوار خشم و پرخاشگری در دانش‌آموزان دوره‌ی دوم متوسطه: آزمون یک مدل میانجی تعدیل‌گر
- مقایسه‌ی تأثیر درمان وجودی و درمان رفتاری عقلانی-هیجانی بر معنای زندگی و مدیریت خشم نوجوانان دارای افکار خودکشی‌گرایانه

سی و دومین شماره دو فصلنامه «نشریه بین‌المللی روان‌شناسی»

در سی و دومین شماره دو فصلنامه نشریه بین‌المللی روان‌شناسی مقاله‌های زیر به چاپ رسیده است:

- Evaluation of the Effectiveness of Morita Therapy on General Health and Pain Catastrophizing in Older Adult Women with Chronic Knee Pain
- The Effectiveness of Emotion-Focused Training (EFT) on Job Stress, Quality of Work Life, Job Satisfaction and Resilience in Police Officers
- Investigating the Effectiveness of Positive Parenting Group Training on Aggression, Anxiety and Depression of Preschool Children
- The Efficacy of Schema Therapy on Distress Tolerance, Emotion Regulation, and Resilience in Patients with Obsessive-Compulsive Disorder
- Effectiveness of Group Counselling based on Self-Development Resources on Depression, Anxiety, and Stress of Mothers having Children with Autism
- The Relationship between Psychological Capital and Occupational Well-being among Teachers: The Mediating Role of Organizational Commitment
- The Relationship between Emotional Schemas, Differentiation of Self, as well as Mentalization and Borderline Personality Features in a Non-Clinical Population
- The Psychological Risks and Harms of Working Children: Developing a Network Communication Model
- The Effectiveness of Training Use of Character Strengths on the Transformational and Ethical Leadership of Middle Managers
- The Effectiveness of Group Compassion-Focused Therapy on Panic Symptoms, Self-Criticism, and Emotion Processing in Panic Patients

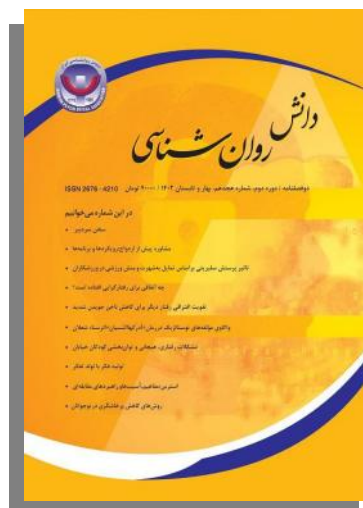

هجدهمین شماره دو فصلنامه «نشریه دانش روان‌شناسی»

در هجدهمین شماره دو فصلنامه علمی - ترویجی نشریه دانش روان‌شناسی مقاله‌های زیر به چاپ رسیده است:

در این شماره می‌خوانیم

- در این شماره می‌خوانیم
- سخن سردبیر
- مشاوره پیش از ازدواج؛ رویکردها و برنامه‌ها
- تاثیر پرستش سلبریتی بر اساس تمایل به شهرت و منش ورزشی در ورزشکاران
- چه اتفاقی برای رفتارگرایی افتاده است؟
- تقویت افتراقی رفتار دیگر برای کاهش ناخن‌جویدن شدید
- واکاوی مؤلفه‌های نوستالژیک در رمان «درکها/التسیان» اثر سناء شعلان
- مشکلات رفتاری، هیجانی و توان‌بخشی کودکان خیابان

- تولید فکر یا تولد فکر
- استرس؛ مفاهیم، آسیب‌ها و راهبردهای مقابله‌ای
- روش‌های کاهش پرخاشگری در نوجوانان

اولین فصلنامه‌ی روان‌شناسی سلامت بالینی

در اولین شماره فصلنامه روان‌شناسی سلامت بالینی مقاله‌های زیر به چاپ رسیده است:

- نامه به سردبیر در توصیف دانش موجود و مسیرهای پژوهشی " روان‌شناسی سلامت بالینی"
- پیش‌بینی بازگشت‌پذیری مصرف مواد بر اساس ناگویی هیجانی و حمایت اجتماعی ادراک شده
- بررسی و مقایسه تیپ شخصیت D و کیفیت خواب در بیماران مبتلا به مالتیپل اسکروزیس، بیماران قلبی عروقی و افراد عادی
- ساخت، استانداردسازی و هنجاریابی پرسشنامه کارکرد شخصیت بر اساس DSM-5
- اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر اضطراب ناشی از کرونا در سالمندان

- تدوین مقدماتی بسته درمان فراتشخیصی مبتنی بر درمان تعهد و پذیرش و درمان فراشناختی و تعیین اثربخشی آن بر فرانگرانی بیماران مبتلا به سرطان پستان
- مقایسه اثربخشی روان‌درمانگری مثبت‌نگر و روان‌نمایشگری بر امید در بیماران مبتلا به سرطان پستان

چهل و هفتمین شماره دو فصلنامه «نشریه پژوهش‌های روان‌شناختی»

در چهل و هفتمین شماره دو فصلنامه نشریه پژوهش‌های روان‌شناختی مطالب زیر به چاپ رسیده است:

- اثر توان‌بخشی شناختی کنترل مهاری بر کارکردهای اجرایی گرم: خطرپذیری و درک زمان در کودکان دارای اختلال نقص توجه/ بیش‌فعالی
- مرور سیستماتیک پژوهش‌های مرتبط با اهمالکاری تحصیلی (غیرفعال و فعال): ارائه یک مدل مفهومی پنتاگونی
- رواسازی و اعتباریابی فرم کوتاه پرسشنامه کارکرد تأملی
- بررسی تأثیر مشاوره، ساخت‌گرایی مسیر شغلی بر تغییرات کیفی زندگی‌نامه شخصی مسیر شغلی آینده دانش‌آموزان
- بررسی اعتبار، ساختار عاملی، و روایی ملاکی مقیاس مقبول‌نمایی اجتماعی مارلو - کران
- رابطه استرس ادراک شده و ولع مصرف با پیش‌بینی بازگشت افراد به مصرف مواد

محرک با واسطه‌گری خود کنترلی

- اثربخشی طرحواره‌درمانی بر سبک‌های خوردن، ذهنیت‌های طرحواره‌ای کودک شاد و بزرگسال سالم در افراد چاق مبتلا به اختلال پرخوری: مطالعه تک آزمودنی
- تعیین ویژگی‌های روان‌سنجی و تغییرناپذیری اندازه‌گیری مقیاس شکوفایی زوجی

گزارش‌های کوتاه از پژوهش‌های بالینی

تأثیر مداخلات روانشناختی در درمان سوگ مرضی

اختلال شخصیت مرزی و درد

گزارش و خبر

معرفی کتاب و مجله

اطلاعیه‌ها

برنامه شنبه شب‌ها و سخنرانی‌های انجمن روان‌شناسی ایران

بیست و سومین برنامه از دومین دوره نشست شنبه شب‌ها در تاریخ ۲۹ دی ۱۴۰۳ با موضوع «شنبه شبی با دکتر سعید شاملو: با پدر روان‌شناسی بالینی ایران بیشتر آشنا شوید»

میهمانان بیست و سومین شنبه‌شب ما، *دکتر فرشته موتابی (روان‌شناس بالینی)، دکتر بهروز دولتشاهی (روان‌شناس بالینی)، دکتر حسن حمیدپور (روان‌شناس بالینی) و دکتر حمیدرضا حسن آبادی (دبیر جایزه دکتر شاملو) به میزبانی دکتر حمید یعقوبی (روان‌شناس بالینی) هستند.

زمان برگزاری: شنبه - ۲۹ دی - ساعت ۲۱

محیط برگزاری: اسکای روم

علاقه‌مندان می‌توانند ویدئوهای قبلی برنامه‌ها را از [کانال یوتیوب انجمن](#) و همچنین سایت انجمن، بخش [شنبه شب‌ها](#) مشاهده بفرمایند.

سخنرانی و پنل تخصصی فروردین ماه ۱۴۰۴ با موضوع: واکاوی آسیب‌شناسی روانی کودک و نوجوان در شرایط کنونی

سخنران: دکتر شیوا دولت‌آبادی؛ استاد روان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی
عضو پنل: دکتر حسن عشایری؛ استاد نورو پسیکیاتریست دانشگاه علوم پزشکی ایران
دبیر علمی: دکتر نادر منیرپور؛ دانشیار روان‌شناسی سلامت، عضو هیات مدیره انجمن روان‌شناسی ایران

زمان برگزاری: پنجشنبه ۲۸ فروردین ۱۴۰۴

ساعت برگزاری: ۱۶ الی ۱۸

علاقه‌مندان می‌توانند ویدئوهای قبلی برنامه‌ها را از [کانال یوتیوب انجمن](#) و همچنین

سایت انجمن، بخش [سخنرانی‌ها و سمپوزیوم‌ها](#) مشاهده بفرمایند.

سر فصل‌های دوره:

اصول و مفاهیم بنیادی درمان شناختی- رفتاری	درمان شناختی- رفتاری اختلال پانیک (PD)
رابطه درمانی در درمان شناختی- رفتاری	درمان شناختی- رفتاری اختلال استرس پس از سانحه (PTSD)
ارزیابی و فرمول‌بندی شناختی- رفتاری	درمان شناختی- رفتاری اختلال اضطراب اجتماعی (SAD)
ساخت‌مندی جلسه‌های درمان شناختی- رفتاری	درمان شناختی- رفتاری اختلال وسواس اجباری (OCD)
درمان شناختی- رفتاری اختلال اضطراب منتشر (GAD)	درمان شناختی- رفتاری اختلالات افسردگی (DD)

همچنین امکان پرداخت هزینه دوره به صورت اقساط وجود دارد که طی دو قسط، قبل از شروع دوره باید تسویه شود

امکان بازپخش فیلم کارگاه به صورت آفلاین

امکان پرسش و پاسخ و شرکت فعال در کارگاه (متن، صوتی، تصویری)

یازدهمین دوره جامع تربیت درمانگر زوج

انجمن روان‌شناسی ایران برگزار می‌کند:

با ارائه گواهی‌نامه معتبر از انجمن روان‌شناسی ایران (دارای مجوز از وزارت

علوم، تحقیقات و فناوری)

به صورت آنلاین (وب کنفرانس)

مدرس: دکتر منصوره السادات صادقی (متخصص زوج و خانواده، دانشیار دانشگاه

شهید بهشتی، پژوهشکده خانواده)

تاریخ‌های برگزاری:

۳، ۶، ۱۳، ۲۰، ۲۴، ۲۷، ۳۱ مرداد

۲، ۳، ۱۰، ۱۷، ۱۹، ۲۴، ۳۱ شهریور

۷، ۱۴، ۲۱، ۲۸ مهر ۱۴۰۴

ساعت برگزاری:

دوشنبه‌ها ساعت ۱۴،۳۰ الی ۲۰،۳۰

جمعه‌ها و تعطیلات رسمی ساعت ۸،۳۰ الی ۱۴،۳۰

طول دوره: ۱۱۰ ساعت

هزینه دوره: ۱۳،۲۰۰،۰۰۰ تومان

شرایط شرکت‌کنندگان: دانشجویان کارشناسی‌ارشد رشته‌های روان‌شناسی و مشاوره و سطوح بالاتر

سرفصل‌های دوره:

مشاوره پیش از ازدواج و ترسیم نیمرخ شخصیتی زوجین با مصاحبه و تست‌های تخصصی	تعارض با خانواده همسر و درمان الگوی رابطه
زوج درمانی شناختی رفتاری	درمان یکپارچه‌نگر در خیانت زناشویی
زوج درمانی هیجان‌مدار	مداخلات درمانی در فرایند طلاق: قبل و بعد از طلاق
غنی‌سازی روابط همسران بر اساس رویکرد گاتمن	کاربرد آزمون‌های تخصصی Neo، mmpi و mcmi در روابط همسران و تفسیر نیمرخ‌های زوجی

همچنین امکان پرداخت هزینه دوره به صورت اقساط وجود دارد که طی دو قسط، قبل از شروع دوره باید تسویه شود
۱۰ درصد تخفیف برای اعضای محترم انجمن روان‌شناسی ایران تعلق خواهد گرفت.

امکان بازپخش فیلم کارگاه به صورت آفلاین

امکان پرسش و پاسخ و شرکت فعال در کارگاه (متن، صوتی، تصویری)

دومین دوره جامع تربیت درمانگر کودک

انجمن روان‌شناسی ایران برگزار می‌کند:

با ارائه گواهی‌نامه معتبر از انجمن روان‌شناسی ایران (دارای مجوز از وزارت

علوم، تحقیقات و فناوری)

به صورت آنلاین (وب کنفرانس)

مقدماتی و تکمیلی ۱۷۰ ساعت

مدرس: دکتر کارینه طهماسیان (دکتری روان‌شناسی بالینی، روان‌درمانگر کودک و نوجوان)

تاریخ برگزاری دوره مقدماتی:

روزهای سه‌شنبه و چهارشنبه

۲۸، ۲۷، ۲۱، ۲۰، ۷، ۶ خرداد

۳۱، ۲۵، ۲۴، ۱۸، ۱۷، ۱۱، ۱۰، ۴، ۱ تیر

۲۹، ۲۲، ۲۱، ۱۵، ۱۴، ۸، ۷، ۱ مرداد

۴،۵،۱۱،۱۲،۱۸،۱۹،۲۵،۲۶ شهریور

۱۴۰۴ مهر ۱،۲،۸،۹،۱۵

ساعت برگزاری دوره مقدماتی: ساعت ۱۲:۳۰ الی ۱۵:۳۰

طول دوره مقدماتی: ۱۱۰ ساعت

سرفصل‌های دوره مقدماتی:

آسیب‌شناسی روان‌شناختی کودک، فنون مصاحبه بالینی با کودک، آموزش مدیریت رفتاری والدین، آموزش مدیریت خشم و جرات‌ورزی، شناخت‌درمانی، رفتاردرمانی، بازی‌درمانی و قصه‌درمانی، کاربرد تکنیک‌های شناختی رفتاری در مشکلات رفتاری،

آموزش مهارت‌های زندگی، کاربرد تکنیک‌های شناختی رفتاری در نقص توجه و بیش‌فعالی

تاریخ برگزاری دوره تکمیلی:

روزهای سه‌شنبه و چهارشنبه

۲۹،۳۰ مهر

۶،۷،۱۳،۱۴،۲۰،۲۱،۲۷،۲۸ آبان

۴،۵،۱۱،۱۲،۱۸،۱۹،۲۵،۲۶ آذر

۲،۳ دی ۱۴۰۴

ساعت برگزاری دوره تکمیلی: ساعت ۱۲:۳۰ الی ۱۵:۳۰

طول دوره تکمیلی: ۶۰ ساعت

سرفصل‌های دوره تکمیلی:

درمان شناختی رفتاری اختلال وسواس فکری - عملی (OCD) در کودکان

مداخلات پیشگیری از آسیب‌های کودکان در طلاق والدین

مداخلات سوگ در کودکان

درمان شناختی رفتاری افسردگی در کودکان

درمان شناختی رفتاری استرس پس از سانحه (PTSD) در کودکان

مداخلات شناختی رفتاری در ارتقاء عزت نفس کودکان

هزینه دوره جامع (مقدماتی و تکمیلی): ۲۰,۴۰۰,۰۰۰ تومان

هزینه دوره مقدماتی: ۱۳,۲۰۰,۰۰۰ تومان

هزینه دوره تکمیلی: ۷,۲۰۰,۰۰۰ تومان

۱۰ درصد تخفیف برای اعضای محترم انجمن روان‌شناسی ایران تعلق خواهد گرفت.

همچنین امکان پرداخت هزینه دوره به صورت اقساط وجود دارد که طی دو قسط، قبل از شروع دوره باید تسویه شود

شرایط شرکت‌کنندگان: دانشجویان کارشناسی‌ارشد رشته‌های روان‌شناسی و مشاوره و سطوح بالاتر

امکان بازپخش فیلم کارگاه به صورت آفلاین

امکان پرسش و پاسخ و شرکت فعال در کارگاه (متن، صوتی، تصویری)

شانزدهمین دوره فشرده مداخله در بحران

انجمن روان‌شناسی ایران برگزار می‌کند:
با ارائه گواهی‌نامه معتبر از انجمن روان‌شناسی ایران (دارای مجوز از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)
به صورت حضوری و آنلاین (وب کنفرانس)

تاریخ‌های برگزاری:

۲۶ فروردین

۲، ۹، ۱۶، ۲۳ و ۳۰ اردیبهشت

۶ و ۱۳ خرداد ۱۴۰۴

ساعت برگزاری: ساعت ۱۵ الی ۲۰

طول دوره: ۴۰ ساعت

هزینه دوره آنلاین: ۴,۸۰۰,۰۰۰ تومان

هزینه دوره حضوری: ۶,۲۰۰,۰۰۰ تومان

۱۰ درصد تخفیف برای اعضای محترم انجمن روان‌شناسی ایران تعلق خواهد گرفت.

شرایط شرکت‌کنندگان: روان‌شناسان، مشاوران و مددکاران اجتماعی (با داشتن حداقل مدرک کارشناسی)، پزشکان، رزیدنت‌های روان‌پزشکی و روان‌پزشکان

سرفصل‌های دوره:

- ۱- آشنایی با مفاهیم و مدل‌ها در بحران و تروما (۴ ساعت)
- ۲- مداخله در بحران - بلایا (۸ ساعت)
- ۳- مداخله در بحران - خودکشی (۸ ساعت)
- ۴- مداخله در بحران - خشونت خانگی (۴ ساعت)
- ۵- مداخله در بحران - تعرض جنسی (۸ ساعت)
- ۶- مداخله در بحران - شکست عاطفی (۴ ساعت)
- ۷- مداخلات در سوگ (۴ ساعت)

امکان بازپخش فیلم کارگاه به صورت آنلاین

امکان پرسش و پاسخ و شرکت فعال در کارگاه (متن، صوتی، تصویری)

مکان برگزاری: دفتر انجمن روان‌شناسی ایران (تهران، سیدخندان، ابتدای سهروردی شمالی، کوچه سلطانی (قراول)، پلاک ۳۷

دوره طرحواره‌درمانی و ذهنیت‌درمانی طرحواره‌ای

انجمن روان‌شناسی ایران برگزار می‌کند:
با ارائه گواهی‌نامه معتبر از انجمن روان‌شناسی ایران (دارای مجوز از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)
به صورت حضوری و آنلاین (وب کنفرانس)

مدرس: دکتر رضا مولودی؛ دکتری روان‌شناسی بالینی

تاریخ‌های برگزاری: روزهای جمعه

۱۱، ۱۸ و ۲۵ مهر

۹، ۱۶، ۲۳ و ۳۰ آبان

۱۴، ۲۱ و ۲۸ آذر

۱۲، ۱۹ و ۲۶ دی ۱۴۰۴

ساعت برگزاری: ساعت ۸ الی ۱۴ (جلسه آخر ۸ الی ۱۶)

طول دوره: ۸۰ ساعت

انجمن روان‌شناسی ایران برگزار می‌کند
با ارائه گواهی‌نامه معتبر از انجمن روان‌شناسی ایران
(دارای مجوز از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)

دوره طرحواره‌درمانی و ذهنیت‌درمانی طرحواره‌ای

شرایط شرکت‌کنندگان:
روانشناسان و مشاوران با داشتن حداقل مدرک کارشناسی و روان‌پزشکان

دکتر رضا مولودی
دکتری روان‌شناسی بالینی

سرفصل‌های دوره:
جلسه اول: مبانی نظریه طرحواره
جلسه دوم: راهبردهای مقابله‌ای و ذهنیت‌ها
جلسه سوم: ارزیابی، مفهوم‌پردازی و آموزش مراجع
جلسه چهارم: تکنیک‌های شناختی
جلسه پنجم و ششم: تکنیک‌های تجربه‌ای
جلسه هفتم: تکنیک‌های گوشه‌نگینی رفتاری
جلسه هشتم: تکنیک‌های ارتباط درمانی
جلسه نهم: ذهنیت‌درمانی طرحواره
جلسه دهم و یازدهم: ذهنیت‌درمانی اختلال شخصیت خودشیفته
جلسه سیزدهم: ذهنیت‌درمانی اختلالات خوردن

امکان پرداخت و تسویه در کارگاه
۵٪ تخفیف به اعضای انجمن روان‌شناسی ایران
مکان: تهران، سیدخندان، ابتدای سهروردی شمالی، کوچه سلطانی (قرقاول)، پلاک ۳۷

هزینه دوره آنلاین: ۹.۶۰۰.۰۰۰ تومان
هزینه دوره حضوری: ۱۲.۴۰۰.۰۰۰ تومان

۱۰ درصد تخفیف برای اعضای محترم انجمن روان‌شناسی ایران تعلق خواهد گرفت.

شرایط شرکت‌کنندگان: روان‌شناسان و مشاوران (با داشتن حداقل مدرک کارشناسی) و روان‌پزشکان

سرفصل‌های دوره:

جلسه اول: مبانی نظریه طرحواره
جلسه دوم: راهبردهای مقابله‌ای و ذهنیت‌ها
جلسه سوم: ارزیابی، مفهوم‌پردازی و آموزش مراجع
جلسه چهارم: تکنیک‌های شناختی
جلسه پنجم و ششم: تکنیک‌های تجربه‌ای
جلسه هفتم: تکنیک‌های گوشه‌نگینی رفتاری

همچنین امکان پرداخت هزینه دوره بصورت اقساط نیز وجود دارد که طی دو قسط، قبل از شروع دوره باید تسویه شود.

امکان بازپخش فیلم کارگاه به صورت آنلاین
امکان پرسش و پاسخ و شرکت فعال در کارگاه (متن، صوتی، تصویری)
مکان برگزاری: دفتر انجمن روان‌شناسی ایران (تهران، سیدخندان، ابتدای سهروردی شمالی، کوچه سلطانی (قرقاول)، پلاک ۳۷)

هزینه دوره آنلاین: ۹.۶۰۰.۰۰۰ تومان

هزینه دوره حضوری: ۱۲.۴۰۰.۰۰۰ تومان

۱۰ درصد تخفیف برای اعضای محترم انجمن روان‌شناسی ایران تعلق خواهد گرفت.

شرایط شرکت‌کنندگان: روان‌شناسان و مشاوران (با داشتن حداقل مدرک کارشناسی) و روان‌پزشکان

سرفصل‌های دوره:

جلسه اول: مبانی نظریه طرحواره	جلسه هشتم: تکنیک‌های ارتباط درمانی
جلسه دوم: راهبردهای مقابله‌ای و ذهنیت‌ها	جلسه نهم: ذهنیت‌درمانی طرحواره
جلسه سوم: ارزیابی، مفهوم‌پردازی و آموزش مراجع	جلسه دهم و یازدهم: ذهنیت‌درمانی اختلال شخصیت خودشیفته
جلسه چهارم: تکنیک‌های شناختی	جلسه دوازدهم: ذهنیت‌درمانی شخصیت مرزی
جلسه پنجم و ششم: تکنیک‌های تجربه‌ای	جلسه سیزدهم: ذهنیت‌درمانی اختلالات خوردن
جلسه هفتم: تکنیک‌های گوشه‌نگینی رفتاری	

همچنین امکان پرداخت هزینه دوره بصورت اقساط نیز وجود دارد که طی دو قسط، قبل از شروع دوره باید تسویه شود.

امکان بازپخش فیلم کارگاه به صورت آنلاین

امکان پرسش و پاسخ و شرکت فعال در کارگاه (متن، صوتی، تصویری)

مکان برگزاری: دفتر انجمن روان‌شناسی ایران (تهران، سیدخندان، ابتدای سهروردی شمالی، کوچه سلطانی (قرقاول)، پلاک ۳۷)

همایش‌های روان‌شناختی

همایش گرامیداشت روز روان‌شناس و مشاور

انجمن روان‌شناسی ایران و دانشگاه علم و فرهنگ برگزار می‌کنند:

زمان: دوشنبه ۸ اردیبهشت ۱۴۰۴

ساعت برگزاری: ۱۵ الی ۱۸

در این همایش که با مشارکت حضوری و آنلاین روان‌شناسان سراسر کشور برگزار خواهد شد، پیام‌ها و سخنرانی‌هایی از روان‌شناسان نسل‌های مختلف، پیش‌کسوتان انجمن روان‌شناسی ایران و روسای انجمن‌های علمی و سازمان‌های دولتی ارائه می‌شود. اجرای مسابقه و موسیقی و تقدیر از فعالان انجمن‌های علمی دانشجویی روان‌شناسی سراسر کشور از دیگر برنامه‌های این همایش است.

مکان برگزاری: سالن همایش‌های بین‌المللی دانشگاه علم و فرهنگ

تهران، بلوار اشرفی اصفهانی - نرسیده به پل اتوبان همت - خیابان شهید قموشی - خیابان بهار - سالن همایش‌های بین‌المللی دانشگاه علم و فرهنگ

شرکت در مراسم، چه به‌صورت حضوری و چه به‌صورت آنلاین، آزاد و رایگان است، ولی مستلزم ثبت‌نام قبلی می‌باشد. به افرادی که به‌صورت حضوری در مراسم شرکت کنند، گواهی شرکت ارائه خواهد شد.

لینک ثبت‌نام:

<https://m0h.ir/gsr6ff>

فهرست مشارکت‌کنندگان (حامیان معنوی)

- اداره کل سلامت شهرداری تهران	- خانه روان‌شناسان، مشاوران و حرف‌یاوران
- جمعیت علمی پیشگیری از خودکشی ایران	- دفتر مشاوره و سلامت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- انجمن علمی روان‌درمانی ایران	- دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد
- انجمن روان‌شناسی سلامت ایران	- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- انجمن روانشناسی صنعتی و سازمانی ایران	- سازمان بهزیستی کشور
- انجمن عصب روان‌شناسی ایران	- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
- انجمن علمی روان‌شناسی خانواده ایران	- معاونت امور جوانان وزارت ورزش و جوانان
- خانه اندیشمندان علوم انسانی	- سازمان بیمه سلامت
- انتشارات ارجمند	- مؤسسه کار و تأمین اجتماعی

اولین کنگره ملی توانبخشی کودکان

محورهای کنگره:

- آشنائی با حوزه ها و تکنولوژی های نوین توانبخشی کودکان
- رویکرد تیمی در توانبخشی کودکان
- توانبخشی مبتنی بر شواهد
- پیشگیری، غربالگری و تشخیص بهنگام در اختلالات تکاملی
- مراقبت از تکامل در سالهای اولیه زندگی
- سلامت روان در کودک و نوجوان
- جایگاه توانبخشی کودکان در نظام سلامت
- سیاست گذاری سلامت در توانبخشی کودکان

وب سایت کنگره:

[/https://nprc.uswr.ac.ir](https://nprc.uswr.ac.ir)

همایش ملی پیشگیری از خودکشی

محورهای همایش:

- مداخلات موثر در پیشگیری از خودکشی
- نقد و آسیب شناسی برنامه های پیشگیری از خودکشی
- حاشیه نشینی و نقش آن در خودکشی
- برنامه های موفق پیشگیری از خودکشی در ایران و جهان
- سازمان های مردم نهاد در پیشگیری از خودکشی
- پیشگیری از خودکشی در دانش آموزان و دانشجویان
- نظام تعلیم و تربیت و پیشگیری از خودکشی
- پیشگیری از خودکشی در محیط های کاری
- تجربه زیسته و خودکشی

- خانواده و پیشگیری از خودکشی
- گذاره های جامعه محور و مسئله خودکشی
- برنامه های اجتماع محور در پیشگیری از خودکشی
- پیشگیری از خودکشی در جوانان
- عوامل جامعه شناختی و خودکشی
- عوامل روانشناختی و خودکشی
- چالش ها و پیامد های اقدام به خودکشی
- هوش مصنوعی و پیشگیری از خودکشی
- نقش و مهارت های زندگی و پیشگیری از خودکشی
- مدل و برنامه های اثر بخش در پیشگیری از خودکشی

- بهداشت و روان و نقش آن در پیشگیری از خودکشی
- آموزه های دینی و اسلامی در پیشگیری از خودکشی
- محور ویژه : استان لرستان و مسئله خودکشی (شناسایی، تبیین و پیشگیری)

وب سایت کنگره:

www.supv.ir

World Congress for Psychotherapy (WCP)

from 16th to 19th of July 2025

at the Sigmund Freud Private University Vienna

Vienna, Austria

Organized by: World Council for Psychotherapy (WCP)

Main Themes:

Cross-cultural psychotherapy

Psychotherapy in global crises

Digital innovations and AI in therapy

Trauma, grief, and resilience

Child and adolescent psychotherapy

Integrative and interdisciplinary approaches

Important Dates:

• Abstract Submission Deadline: March 15, 2025

• Notification of Acceptance: April 2025

Website: www.worldpsyche.org

The theme of the 10th World Congress is Polarities of Life, which seeks to explore the opposing forces that shape human experience and how they impact mental health and wellbeing.

We invite you to join us in Vienna for what promises to be an inspiring and thought-provoking event. The World Congress for Psychotherapy (WCP 2025) will be an opportunity to deepen your understanding of the complexities of the human experience and to learn about the latest advances in psychotherapy and mental health care. We look forward to welcoming you to Vienna in 2025!

تبریک‌ها و تسلیت‌ها

تسلیت به سرکار خانم دکتر فرشته موتابی

همکار ارجمند، سرکار خانم دکتر فرشته موتابی

با کمال تأسف و تأثر مطلع شدیم همسر گرامی‌تان، دارفانی را وداع گفته‌اند. مصیبت وارده را خدمت سرکارعالی و خانواده محترم تسلیت می‌گوییم و در تحمل این فقدان بزرگ، برایتان آرزوی صبر و بردباری داریم.

هیئت مدیره انجمن روان‌شناسی ایران

شرایط و تسهیلات عضویت در انجمن روان‌شناسی ایران

مزایای عضویت در انجمن

دریافت کارت عضویت انجمن روان‌شناسی ایران
دریافت مجله دیده‌بان روان‌شناسی ایران بصورت الکترونیک برای تمام اعضا
تمامی اعضای انجمن با رمز عبوری که در اختیار آنها قرار خواهد گرفت، به مجله «روان‌شناسی معاصر»، «روان‌شناسی سلامت بالینی» و «پژوهش‌های روانشناختی» و اعضای پیوسته به مجله «بین‌المللی روان‌شناسی» انجمن روان‌شناسی ایران به‌صورت الکترونیک، دسترسی خواهند داشت.

حق رأی برای اعضای پیوسته
برخورداری از تخفیف ۱۰٪ برای شرکت در دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی

انواع و شرایط عضویت

عضویت پیوسته

مؤسسان انجمن و کلیه افرادی که حداقل دارای درجه کارشناسی ارشد در رشته روان‌شناسی و مشاوره و رشته‌های وابسته باشند می‌توانند به عضویت پیوسته انجمن درآیند.

عضویت وابسته

کلیه کسانی که دارای درجه کارشناسی در رشته روان‌شناسی مشاوره و رشته‌های وابسته باشند می‌توانند به عضویت وابسته انجمن درآیند.

عضویت دانشجویی

کلیه دانشجویانی که در یکی از رشته‌های روان‌شناسی مشاوره و رشته‌های مرتبط اشتغال به تحصیل دارند می‌توانند به عضویت انجمن درآیند.

عضویت حقوقی

سازمان‌هایی که در زمینه‌های علمی و پژوهشی مربوط فعالیت دارند.

عضویت افتخاری

شخصیت‌های ایرانی و خارجی که مقام علمی آنان در زمینه‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی و علوم رفتاری و روانپزشکی و سایر علوم حائز اهمیت خاص باشد و یا در پیشبرد اهداف انجمن کمک‌های مؤثر و ارزنده‌ای نموده باشند.

لازم به ذکر است کسانی که مدرک تحصیلی یا اشتغال به تحصیل در رشته‌های زیر دارند تنها قادر به دریافت عضویت

:دانشجویی و وابسته هستند و عضویت پیوسته به آنها تعلق نخواهد گرفت

علوم تربیتی گرایش آموزش و پرورش پیش‌دبستانی و دبستانی

علوم تربیتی گرایش آموزش و پرورش کودکان استثنایی

علوم تربیتی گرایش مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی

علوم تربیتی گرایش تکنولوژی آموزشی

علوم تربیتی گرایش آموزش و پرورش کودکان عقب‌مانده ذهنی

مددکاری اجتماعی

مطالعات خانواده

فلسفه تعلیم و تربیت

و سایر رشته‌های مرتبط

در تدوین و توزیع مجله دیده‌بان روان‌شناسی ایران انجمن مشارکت کنیم

پیام‌های الکترونیکی و بازخوردهای حضوری گویای این است که مجله دیده‌بان روان‌شناسی ایران، جایگاه نسبتاً خوبی را در اطلاع‌رسانی رویدادهای روان‌شناختی پیدا کرده است و به وسیله‌ای مؤثر در تبادل اخبار رویدادهای روان‌شناختی میان روان‌شناسان کشورمان تبدیل شده است. شما همکار گرامی، استاد گران‌قدر و دانشجوی عزیز می‌توانید با اظهارنظر در خصوص محتوای مجله، از طریق ارسال مطالب و خبر به مجله، و با ارسال آن به روان‌شناسانی که ایمیل آن‌ها را در اختیار دارید در به اشتراک گذاشتن اخبار و دیدگاه‌ها میان روان‌شناسان کشورمان سهیم شوید. بدیهی است، مطالب با ذکر نام فرد ارسال‌کننده در مجله درج خواهد شد. همچنین از عزیزی که به هر طریقی با مجله دیده‌بان روان‌شناسی ایران همکاری داشته باشند با ذکر نام تشکر به عمل خواهد آمد.

همکار ارجمند، عضو محترم انجمن روان‌شناسی ایران

مایه‌ی مسرت و خوشحالی است که با احساس مسئولیت علمی و حرفه‌ای خود در انتشار مجله دیده‌بان روان‌شناسی ایران مشارکت می‌نمایید. اگرچه ارسال مجله حاضر به فهرست دوستانتان که ایمیل آن‌ها را در صندوق پست الکترونیکی خود دارید ممکن است زمان و انرژی بالایی از شما صرف نکند، و هرچند شما تأثیر این گامتان را در توسعه‌ی علمی رشته روان‌شناسی کوچک ارزیابی نمایید، اما مطمئن باشید همین مجموعه تلاش‌ها راهی بسیار مؤثر در تحقق اهداف انجمن روان‌شناسی ایران یعنی گسترش، پیشبرد و ارتقاء علم روان‌شناسی؛ توسعه‌ی کمی و کیفی نیروهای تخصصی؛ و بهبود بخشیدن به امور آموزشی و پژوهشی حوزه روان‌شناسی خواهد بود.

تقدیرنامه‌های انجمن روان‌شناسی ایران

انجمن برتر در سال ۱۳۹۹

انجمن برتر در سال ۱۳۹۹

انجمن برتر در سال ۱۳۹۷

انجمن برتر در سال ۱۳۹۸

انجمن برتر در سال ۱۳۹۵

انجمن برتر در سال ۱۳۹۶

انجمن برتر در چهارمین جشنواره بین‌المللی فارابی در سال ۱۳۸۹

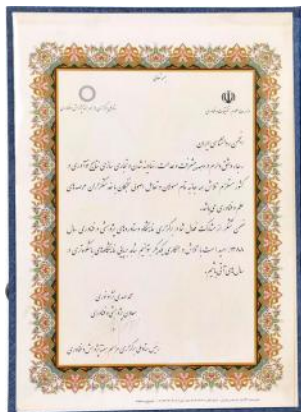
انجمن برتر در سال ۱۳۹۰

انجمن برتر در چهارمین جشنواره بین‌المللی فارابی در سال ۱۳۸۹

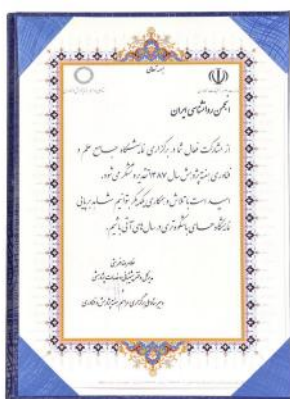
انجمن برتر در چهارمین جشنواره بین‌المللی فارابی در سال ۱۳۸۹

نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری سال ۱۳۸۸

انجمن برتر در چهارمین جشنواره بین‌المللی فارابی در سال ۱۳۸۹

نمایشگاه جامع علم و فناوری هفته پژوهش در سال ۱۳۸۷

کسب رتبه ممتاز در سال ۱۳۸۷